



ŠTÁTNA  
ŠKOLSKÁ  
INŠPEKCIA

2022/2023

STAV A ÚROVEŇ PEDAGOGICKÉHO RIADENIA,  
PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA A  
MATERIÁLNO-TECHNICKÉHO ZABEZPEČENIA  
VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU NA  
GYMNÁZIÁCH V ŠKOLSKOM ROKU 2022/2023

**KRITICKÝ  
PRIATEĽ ŠKÔL  
A ŠKOLSKÝCH  
ZARIADENÍ**



ŠTÁTNA  
ŠKOLSKÁ  
INŠPEKCIA

**Stav a úroveň pedagogického riadenia,  
podmienok výchovy a vzdelávania  
a materiálno-technického zabezpečenia  
výchovno-vzdelávacieho procesu  
na gymnáziách v školskom roku 2022/2023**

---

Mgr. Zlata Ilievová

PaedDr. Monika Ružeková, PhD.

Ing. Adriana Vykydalová

Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

## OBSAH

<b>MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE</b> .....	4
<b>1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH</b> .....	5
<b>2 HLAVNÉ ZISTENIA</b> .....	6
2.1 PRIEBEH VÝCHOVY A VZDELÁVANIA .....	6
2.1.1 Hodnotenie posudzovaných kompetencií žiakov .....	7
2.2 RIADENIE ŠKOLY .....	11
2.2.1 Školský vzdelávací program .....	12
2.2.2 Pedagogické riadenie .....	14
2.2.3 Vnútroňný systém kontroly a hodnotenia .....	16
2.2.4 Klíma a kultúra školy .....	17
2.2.5 Služby školy .....	20
2.3 PODMIENKY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA .....	21
2.3.1 Personálne podmienky .....	22
2.3.2 Priestorové podmienky .....	23
2.3.3 Materiálno-technické podmienky .....	23
2.3.4 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia .....	24
<b>3 ODPORÚČANIA</b> .....	27
3.1 Odporúčania na úrovni škôl .....	27
3.2 Odporúčania na úrovni zriaďovateľa .....	27
3.3 Odporúčania na úrovni systému .....	28
<b>4 ZOZNAMY</b> .....	28
4.1 Tabuľky .....	28
4.2 Grafy .....	28

## MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

Komplexná inšpekcia bola vykonaná na 15 gymnáziách (GYM) vo všetkých krajoch Slovenska, 30 % škôl tvorili štátne GYM, 40 % súkromné a 20 % cirkevné.

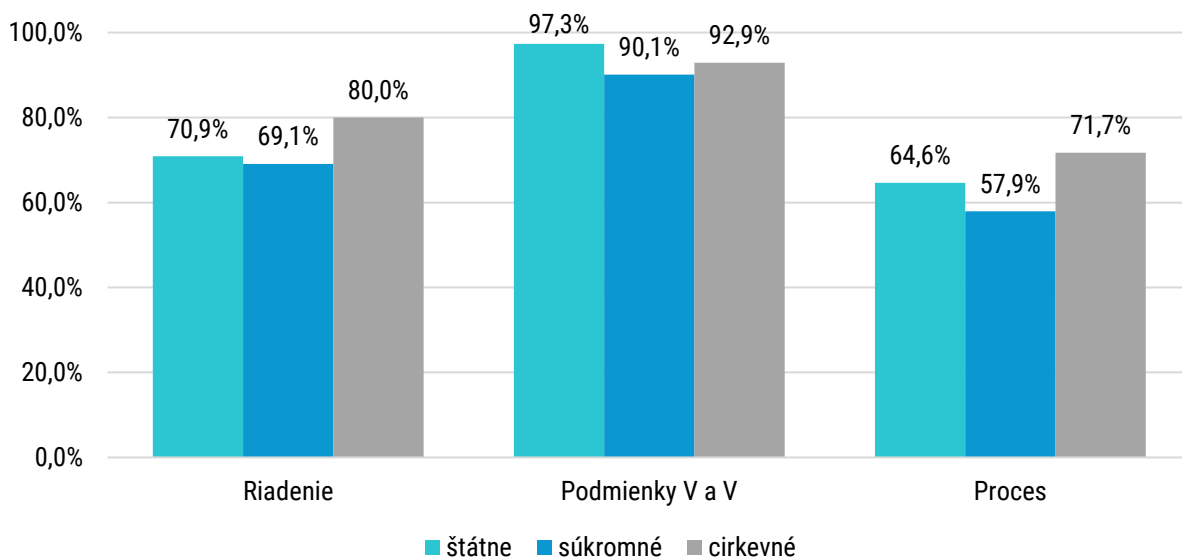
Cieľom komplexnej inšpekcie bolo zistiť stav a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, pedagogického riadenia a podmienok výchovy a vzdelávania na GYM.

Z výsledkov kontrolnej činnosti Štátnej školskej inšpekcie (ŠŠI) vyplynulo, že v jednotlivých posudzovaných oblastiach:

- ⇒ **výchovno-vzdelávací proces** ako kľúčový prvok výchovy a vzdelávania žiakov školy **bol** v učení sa žiakov **na priemernej úrovni** (62,4 %);
- ⇒ **pedagogické riadenie** ako kľúčový prvok fungovania školy **bolo na priemernej úrovni** (71,9 %);
- ⇒ **podmienky výchovy vzdelávania** ako dôležitý prvok realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu **boli na veľmi dobrej úrovni** (93,1 %).

Vo všetkých sledovaných oblastiach súkromné školy dosiahli najnižšiu úroveň hodnotenia (**Graf 1**).

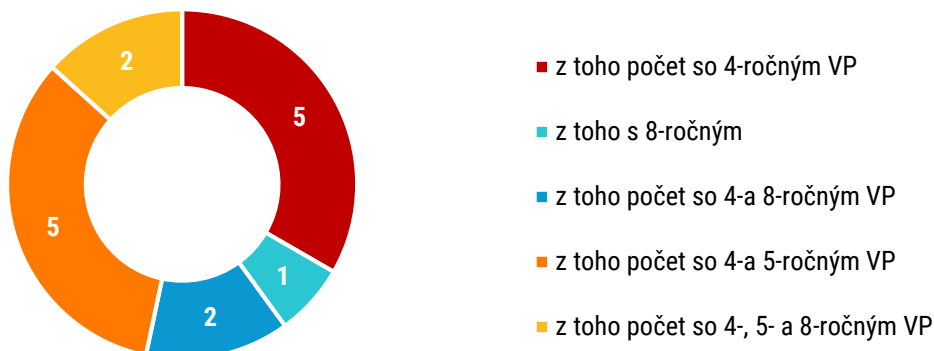
**Graf 1** Úroveň riadenia, podmienok a výchovno-vzdelávacieho procesu v sledovaných školách



## 1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

ŠŠI vykonala kontrolu v 15 GYM (**Graf 2**), z ktorých všetky sídlili v meste. Skoro polovicu kontrolovaných GYM (**Tabuľka 1**) tvorili súkromné školy a 40 % GYM vzdelávalo žiakov aj v bilingválnom vzdelávacom programe (VP).

**Graf 2** Počet vykonaných inšpekcií v jednotlivých VP v GYM



**Tabuľka 1** Prehľad o vykonaných komplexných inšpekciách na GYM

		Počet škôl
<b>Vyučovacie jazyk škôl</b>	slovenský	9
	slovenský a španielsky bilingválny	1
	slovenský a anglický bilingválny	5
<b>Zriaďovateľ</b>	štátne školy	5
	súkromné školy	7
	cirkevné školy	3

V kontrolovaných školách sa v školskom roku 2022/2023 vzdelávalo v 148 triedach **spolu 3 230 žiakov** (**Tabuľka 2**). V 2 školách<sup>1</sup> sa vzdelávalo spolu 73 žiakov s nadaním, ktorí boli zároveň aj zdravotne znevýhodnení (ZZ).

**Tabuľka 2** Údaje o počtoch žiakov v šk. r. 2022/2023

	4-ROČNÝ VP (1. – 4. ročník)	8-ROČNÝ VP (1. – 8. ročník)	5-ROČNÝ VP (1. – 5. ročník)	SPOLU
<b>počet tried</b>	44	48	56	148
<b>celkový počet žiakov</b>	1 048	1 027	1 155	3 230
<b>celkový počet žiakov so ŠVVP</b>	94	277	61	432
z nich so ZZ	20	27	56	103
z nich s nadaním	74	250	5	329

Výchovno-vzdelávacie proces v školách zabezpečovalo **381 pedagogických zamestnancov** (z nich 19 zahraničných lektorov) a **10 odborných zamestnancov** (z nich 5 školských psychologov, 1 školský

<sup>1</sup> 1. súkromné gymnázium, Bajkalská 20, Bratislava; Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava

sociálny pedagóg, 4 školskí špeciálni pedagógovia). Podporné tímy pracovali v 5 školách<sup>2</sup> a v 1 škole<sup>3</sup> pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním poradenskú činnosť zabezpečovalo súkromné centrum poradenstva a prevencie (CPP), ktoré malo spoločného zriaďovateľa aj sídlo so školou. Počet OZ bol vzhľadom na počet evidovaných žiakov so ŠVVP postačujúci, ojedinele riaditelia škôl vyjadrili potrebu mať v škole pedagogických asistentov.

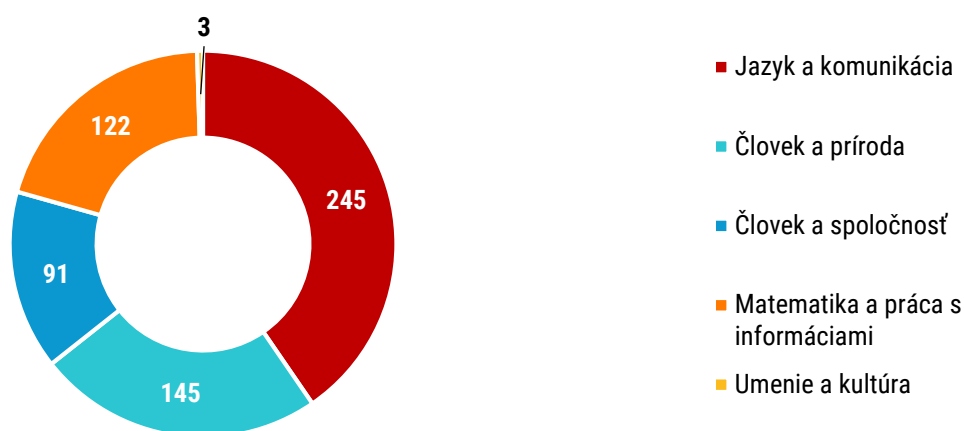
Posudzovanie stavu a úrovne pedagogického riadenia, procesu, podmienok výchovy a vzdelávania bolo realizované priamym pozorovaním výchovno-vzdelávacieho procesu na vyučovacích hodinách, zovšeobecnením zistení z rozhovorov s vedúcimi pedagogickými zamestnancami, s vyučujúcimi, z analýzy pedagogickej a ďalšej dokumentácie súvisiacej s riadením školy i s organizáciou výchovy a vzdelávania spolu s fyzickou prehliadkou priestorov škôl a ich vybavenia. Ďalšími podkladmi boli výsledky dotazníkov zadaných pedagogickým zamestnancom (PZ) a odborným zamestnancom (OZ), žiakom vybraných ročníkov a členom školských parlamentov s cieľom získať ich názory, postoje o klíme škôl, o kvalite vzájomných vzťahov medzi aktérmi výchovy a vzdelávania. Dôležitými zdrojmi doplňujúcich informácií boli aj riadené rozhovory s riaditeľmi škôl, výchovnými poradcami a koordinátormi vo výchove a vzdelávaní.

## 2 HLAVNÉ ZISTENIA

### 2.1 PRIEBEH VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Priebeh výchovy a vzdelávania ŠŠI posudzovala na 19 predmetoch zo vzdelávacích oblastí Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami, Človek a príroda, Človek a spoločnosť, Umenie a kultúra. Vykonaných bolo na 612 hodinách 606 hospitácií (**Graf 3**).

**Graf 3** Prehľad o počtoch vykonaných hospitácií na predmetoch podľa vzdelávacích oblastí

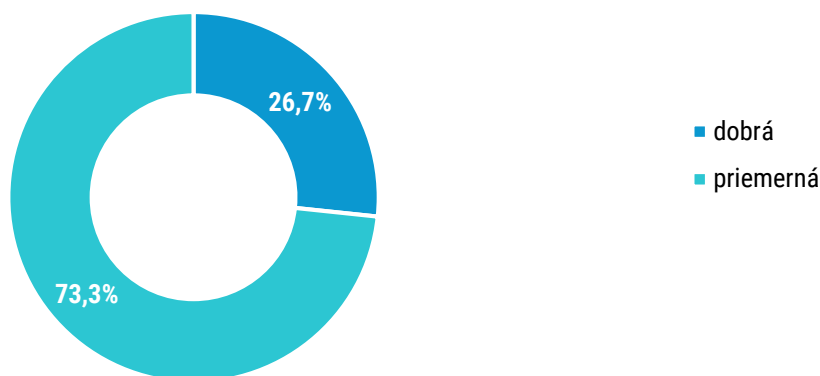


**Na základe výsledkov hospitačnej činnosti ŠŠI (Graf 4)** bola vyhodnotená úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu ako priemerná v troch štvrtinách škôl (11) a v štvrtine škôl (4) bola úroveň dobrá.

<sup>2</sup> Gymnázium F. G. Lorcu, Hronská 3, Bratislava; 1. súkromné gymnázium v Bratislave, Bajkalská 20, Bratislava; Katolícka spojená škola sv. Vincenta de Paul, Saratovská 87, Levice – organizačná zložka Gymnázium sv. Vincenta de Paul, Saratovská ul. 87, Levice; Gymnázium Milana Rastislava Štefánika, Športová 41, Nové Mesto nad Váhom; Spojená škola Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

<sup>3</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava

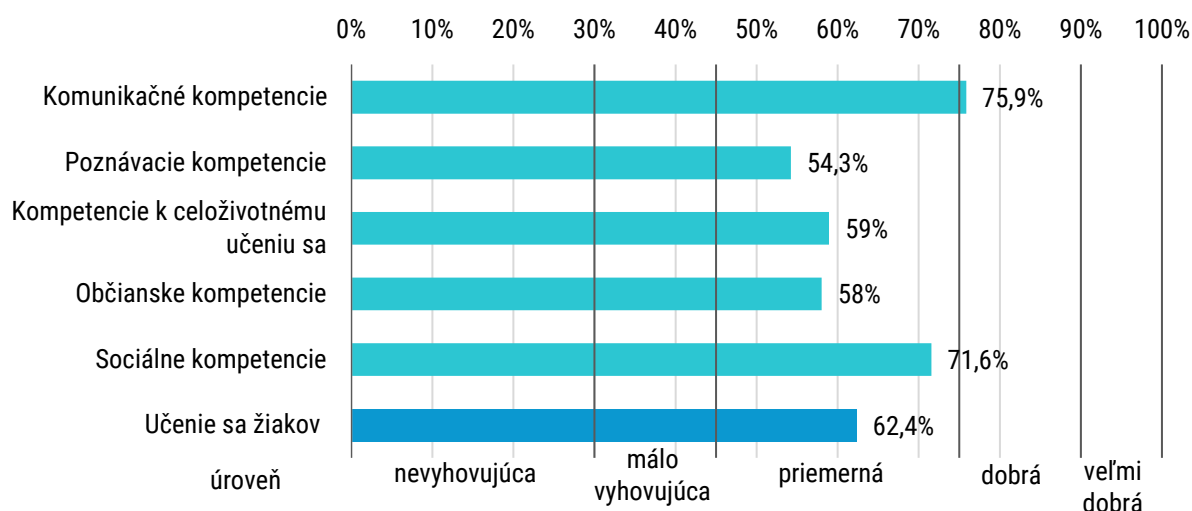
**Graf 4** Priebeh výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach



**Celková úroveň rozvíjania kľúčových kompetencií v učení sa žiakov bola na priemernej úrovni (62,4 %) (Graf 5).**

Z celkového zhodnotenia úrovne jednotlivých kompetencií vyplýva, že na najvyššej úrovni boli rozvíjané komunikačné kompetencie (75,9 % – dobrá úroveň). Ostatné kompetencie boli rozvíjané na priemernej úrovni. Najnižšie percento (54,3 %) dosiahlo rozvíjanie poznávacích kompetencií, ktoré neboli dostatočne rozvíjané na úrovni vyšších kognitívnych procesov.

**Graf 5** Hodnotenie rozvíjania kľúčových kompetencií

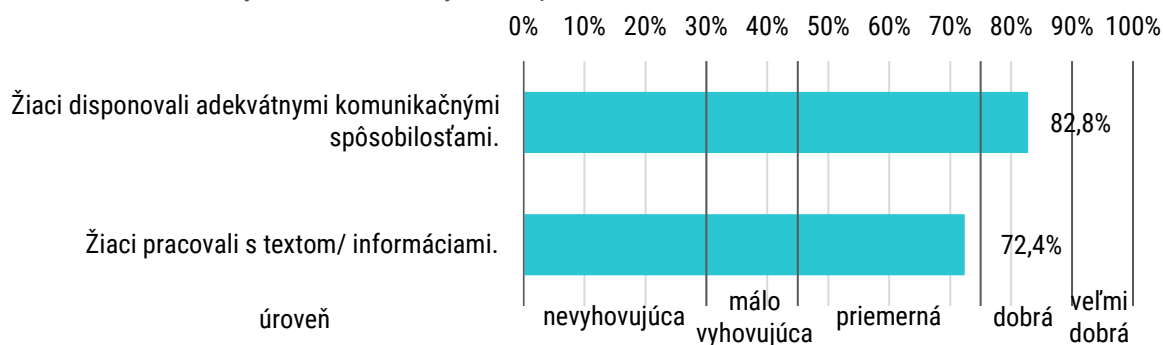


### 2.1.1 Hodnotenie posudzovaných kompetencií žiakov

Z posudzovaných kompetencií boli v najväčšej miere rozvíjané **komunikačné kompetencie (Graf 6)**. **Žiaci disponovali komunikačnými spôsobilosťami na dobrej úrovni (82,8 %)**. Boli podporovaní v rozvíjaní ústneho, menej už písomného prejavu, a to najmä na predmetoch zo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia. Ich ústny prejav bol plynulý, ojedinele využívali jednoslovné odpovede. V procese učenia aktívne komunikovali, na hodinách cudzích jazykov (CUJ) sa dokázali zapojiť napríklad do situačných dialógov. Na podnety učiteľov reagovali zväčša spontánne a v živej diskusii si vymieňali poznatky a skúsenosti. Vedení boli k správne a spisovne používaniu jazyka na hodinách SJL, aj na vyučovaní CUJ vyučujúci dbali na dodržiavanie pravidiel ortoepie. Komplexnosť vyjadrení žiakov bola oslabená najmä na hodinách MAT alebo na predmetoch prírodovedného zamerania (BIO, FYZ, CHE), na ktorých často dominovali jednoslovné odpovede. Väčšina dokázala podporiť svoje tvrdenia využitím adekvátnej odbornej terminológie. Na hodinách druhých vyučovacích jazykov (na bilingválnych GYM) alebo CUJ boli zväčša využívané metódy podporujúce každodenné situačné použitie jazyka (89,9 %). **Práca s textom (Graf 6) bolo rozvíjaná na priemernej úrovni (72,4 %)**. Žiaci pri práci s rôznymi druhmi textom na väčšine hodín prejavili

schopnosť text reprodukovat', vyhľadávať informácie z printových alebo elektronických zdrojov, ojedinele boli vedení aj k využívaniu webových stránok napríklad Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra na hodinách SJL. Menej príležitostí dostali na spracovávanie a prepájanie informácií so svojimi poznatkami, čo úroveň práce s textom znižovalo. Najmä na predmetoch ako GEG a DEJ vyžadujúcich správnu interpretáciu súvislých alebo nesúvislých textov vyhľadávali len explicitne uvedené informácie, zväčša bez dôslednej interpretácie a integrácie myšlienok a informácií. Menej často dostali príležitosť opierať sa o vlastné poznatky a skúsenosti, ktoré by im pomohli text pochopiť. V malej miere boli vedení k tvorbe vlastného textu, ako aj k preukázaniu schopnosti uvažovať o texte a dať do kontextu širšie súvislosti, prípadne tvoriť hypotézy.

**Graf 6** Hodnotenie rozvíjania komunikačných kompetencií



Digitálne zručnosti boli rozvíjané najmä na predmetoch vzdelávacích oblastí Matematika a práca s informáciami, a to predovšetkým pri získavaní nových poznatkov alebo pri ich prezentovaní. Menšia miera podpory rozvíjania digitálnych zručností bola preukázaná na predmetoch zo vzdelávacej oblasti Človek a príroda. Učitelia používali IKT hlavne na prezentovanie učiva, čo však nevedlo k efektívnemu využívaniu IKT žiakmi a nepodporovalo ani efektívne stratégie vyučovania.

**Komunikačné kompetencie boli rozvíjané na dobrej (75,9 %) a zároveň najvyššej úrovni.** Pozitívom bola schopnosť žiakov reagovať na podnety s využitím primeranej a rozvinutej slovej zásoby. Ich rozvíjanie oslabovala práca s textom na vyšších úrovniach čítania s porozumením, integrovanie a interpretovanie myšlienok, ako aj hodnotenie textu.

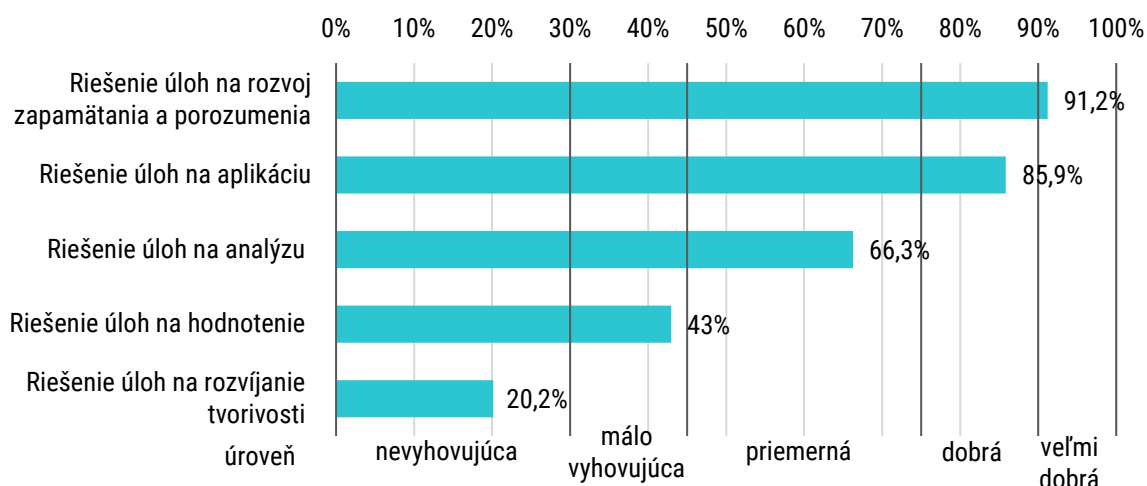
**Poznávacie kompetencie (Graf 7)** žiakov vyučujúci cielene rozvíjali najmä zadávaním úloh na rozvoj nižších kognitívnych procesov. Pomerne úspešne dokázali žiaci využiť osvojené poznatky a aplikovať ich v konkrétnych činnostiach alebo daných situáciách vyžadujúcich napríklad usporiadanie, vyberanie z určitého množstva alebo načrtnutie riešenia. Preto **najvyššiu úroveň malo rozvíjanie nižších myšlienkových procesov na úrovni zapamätania, porozumenia (91,2 %) a aplikácie (85,9 %).** Rozvíjanie poznávacích kompetencií bolo negatívne ovplyvnené nízkou mierou a často aj absenciou zadávania úloh zameraných na **rozvoj vyšších myšlienkových procesov.** Žiakom boli zadávané zväčša konvergentné úlohy, potenciál na riešenie divergentných úloh bol podporovaný a rozvíjaný len v malej miere. Najčastejšie využívaná výkladová a reproduktívna metóda viedla žiakov k riešeniam podľa vzorov, opakovaniu a napodobňovaniu, nie k samostatnému hľadaniu riešení. Zároveň je ale potrebné konštatovať, že ak žiakom boli zadávané úlohy vyžadujúce preukázanie schopností hĺbkovej analýzy, samostatného uvažovania a vyvodzovania záverov, dokázali úlohy riešiť. **Úroveň rozvíjania vyšších myšlienkových procesov zameraných na analýzu dosiahla 66,3 %.** Najmä v predmetoch vzdelávacích oblastí Matematika a práca s informáciami (MAT, INF) žiaci na takmer troch štvrtinách VH nedostali príležitosť rozvíjať svoju tvorivosť. Nebol v dostatočnej miere rozvíjaný potenciál žiakov, kritické myslenie, schopnosť hodnotiť, vyvodzovať závery a prichádzať s novými riešeniami. A preto len na **málo vyhovujúcej úrovni** bolo posúdené riešenie úloh zameraných na **hodnotenie (43%) a na nevyhovujúcej úrovni rozvíjanie tvorivosti (len 20,2 %).** **Bádateľsky orientované vyučovanie** bolo zastúpené v menšej miere,



prevažne na úrovniach rozvíjania nižších kognitívnych procesov a zväčša na predmetoch zo vzdelávacej oblasti Človek a príroda.

**Rozvíjanie poznávacích kompetencií dosiahlo priemernú úroveň, avšak s najnižším percentuálnym hodnotením (54,3 %).** Na hodnotení sa odrážalo nedostatočné rozvíjanie vyšších kognitívnych procesov napríklad zadávaním divergentných úloh, ktoré by podporovali hľadanie riešení a rozvoj argumentácie. Možno konštatovať, že ak boli žiakom poskytované vhodné podporné stimuly na učenie (sa) a mali možnosť zažiť úspech, väčšina z nich vedela a dokázala pracovať na svojom pokroku vo vzdelávaní.

**Graf 7** Hodnotenie rozvíjania poznávacích kompetencií



K rozvoju poznávacích kompetencií prispievala i miera uplatňovania **efektívnych stratégií vyučovania** učiteľmi, ktorá bola pozorovaná na troch štvrtinách hodín (75,6 %). Viedla najmä k rozvoju faktických<sup>4</sup> a konceptuálnych<sup>5</sup> poznatkov. Menej výrazná bola podpora rozvíjania procedurálnych<sup>6</sup> a metakognitívnych<sup>7</sup> poznatkov. Učitelia zväčša využívali **tradičné vyučovacie metódy**. Na hospitáciách vykonaných ŠŠI bolo pozorované, že zvolené stratégie vyučovania zväčša podporovali motiváciu a aktivizovali žiakov, avšak inovácie vo vyučovaní boli pozorované v menšej miere, čo potvrdili čiastočne aj žiaci v dotazníkoch (časť Klíma a kultúra školy).

Silnou stránkou rozvoja **kompetencie k celoživotnému učeniu sa** bola vnútorná motivácia žiakov učiť sa, ktorá ich nabádala k aktivite na troch štvrtinách hodín. Celkovú úroveň kompetencie k celoživotnému učeniu (sa) znižoval nedostatok príležitostí na rozvoj divergentného myslenia, ktorý sa odrazil v slabšom rozvoji kritického myslenia a práci s chybou. Žiaci len na štvrtine hodín boli vedení k práci s chybou ako sprostredkovateľom vlastného poznania, napredovania a motivácie, čo sa prejavilo aj na rozvoji (seba)hodnotiacich procesov. Bola im poskytnutá minimálna možnosť stavať svoj pokrok v učení (sa) na uvedomení si svojich silných stránok, ktoré by videli k ich pokroku, a slabých stránok, na ktorých rozvoji by museli participovať. Takisto často neposkytnutý priestor na hodnotenie výchovno-vzdelávacieho procesu alebo spolužiakov im nedovoľoval dávať a prijímať spätnú väzbu ako motivačný prvok (26,6 %).

**Kompetencie k celoživotnému učeniu sa boli** rozvíjané na priemernej úrovni (59 %). Umocňovala ich pomerne silná motivácia žiakov získavať nové poznatky. Oslabovalo ju však nevytvorenie možností na rozvoj práce s chybou, kritického myslenia, hodnotenia a sebahodnotenia ako prostriedku napredovania a prijímania pozitívnej kritiky.

<sup>4</sup> zamerané na konkrétne znalosti, ktoré si žiaci vybavujú z pamäti

<sup>5</sup> zamerané na vzájomne súvisiace vzťahy medzi prvkami väčšej štruktúry, ktoré im umožňujú fungovať

<sup>6</sup> zamerané na ovládanie a využívanie metód a postupov využívaných pri riešení problému

<sup>7</sup> zamerané na znalosti poznania všeobecne prepojené so znalosťou vlastného poznávania

Nepostačujúcimi podnetmi na vyjadrenie vlastného názoru bol oslabený rozvoj **občianskych kompetencií**. Podpora vlastného názoru vhodnými argumentmi stagnovala najmä v dôsledku časovej tiesne na viacerých vyučovacích hodinách alebo nevytváraním príležitostí najmä na hodinách ako CHE, BIO, GEO. Ak žiaci dostali príležitosť, často boli otvorení v diskusii prisieť svojimi názormi k výmene skúseností k témam súvisiacim ako s učebným obsahom, tak aj k celospoločenským. Vo vzájomnej interakcii prejavovali ústretovú a efektívnu komunikáciu, čo prispievalo k vytváraniu sociálnych väzieb a k priaznivej atmosfére na vyučovaní (96,9 %).

**Občianske kompetencie** žiaci preukázali na **priemernej úrovni (58 %)**. Prejavili potenciál argumentácie a vyjadrovania vlastného názoru, avšak na vyučovacích hodinách im nebol poskytnutý dostatok príležitostí na ich rozvoj.

Podpora **sociálnych kompetencií** bola umocnená akceptáciou nastavených pravidiel, vzájomnou pomocou a toleranciou. Učители len na necelú polovicu hodín (43,5 %) využívali schopnosť žiakov vzájomne kooperovať a podporovať sa. Prezentovať výsledky svojej práce dostávali len ojedinele. Využívanie kooperatívneho vyučovania alebo jeho prvkov v edukačnom procese oslabovalo najmä nespokojnosť dostatku príležitostí na reflexiu skupinovej činnosti, ocenenie výsledkov práce ako celku. Dôraz na individuálnu zodpovednosť členov skupiny, ktorí sa spolupodieľali na dosiahnutí pokroku, bol kladený v malej miere.

**Priemerná úroveň** rozvíjania **sociálnych kompetencií (71,6 %)** bola podporená efektívnou a ústretovou komunikáciou. Osľabovala ju miera poskytnutia príležitostí spolupodieľať sa na výsledkoch práce a prezentovať ich.

**Učители** väčšinou stanovenými výchovno-vzdelávacími cieľmi v začiatkoch hodín podporovali záujem žiakov o edukáciu. Výrazným motivačným činiteľom bolo aj vytváranie pozitívnych vzťahov (97,4 %) a budovanie sebadôvery žiakov. Mieru efektivity výchovno-vzdelávacieho procesu však osľabovalo všeobecné zadefinovanie špecifických cieľov vzdelávacieho procesu bez zamerania na zdokonalenie výkonu žiakov (70 %). Plnenie stanovených cieľov edukácie bolo overované sporadicky, na polovicu hodín bez uplatnenie niektorej z foriem hodnotenia (56,6 %). Zlepšenie si vyžaduje aj poskytovanie podporných stimulov pre učenie sa každého žiaka so zreteľom na výber úloh podľa schopností (65,5 %), podpora aktívneho využívania IKT žiakmi, ako aj využívanie kooperatívnych techník, ktoré by posilnili zručnosť žiakov spoločne riešiť problém a participovať na výsledku práce.

Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín uvádzame v tabuľke (**Tabuľka 3**).

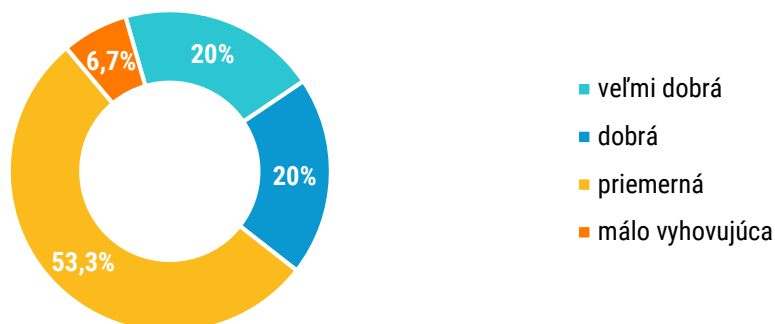
**Tabuľka 3** Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie	Pozitívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>rozvíjanie vyšších myšlienkových procesov zadávaním úloh na rozvíjanie samostatnej analýzy problému, samostatného uvažovania, hodnotenia a tvorivosti;</li> <li>rozvíjanie prezentačných zručností žiakov podporené využitím argumentácie;</li> <li>záverečné vyhodnocovanie dosiahnutých cieľov vyučovacích hodín s využitím (seba) hodnotenia;</li> <li>podpora vzájomnej kooperácie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podpora rozvoja efektívnej a vzájomne sa akceptujúcej komunikácie;</li> <li>aktivizácia a motivácia žiakov v procese učenia sa s využitím vlastného potenciálu.</li> </ul>

## 2.2 RIADENIE ŠKOLY

Pri posudzovaní úrovne riadenia škôl (**Graf 8**) dosiahlo najviac škôl (8) priemernú úroveň (53,3 %). Veľmi dobrú úroveň riadenia dosiahli 3 školy (20 %), rovnaké percento dosiahlo dobrú úroveň riadenia. V 1 škole (6,7 %) bola úroveň riadenia posúdená na **málo vyhovujúcej úrovni**<sup>8</sup>.

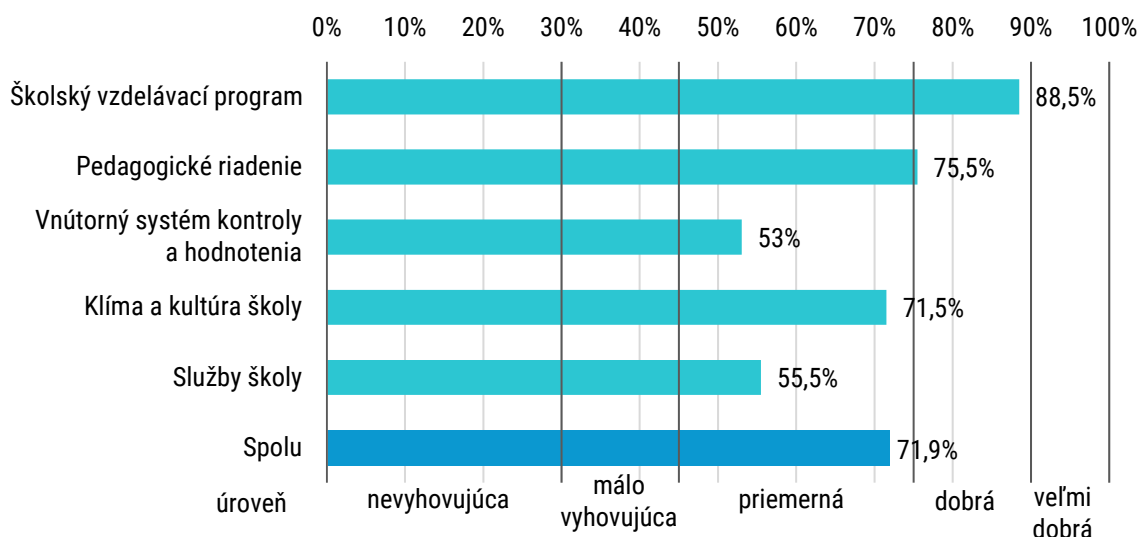
**Graf 8** Riadenie školy – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach (vrátane hodnotenia ŠkVP)



**Celková úroveň riadenie škôl (Graf 9) dosiahla priemernú úroveň (71,9 %).**

Najsilnejšou stránkou v riadení škôl bolo vypracovanie ŠkVP na dobrej úrovni (88,5 %) a najmä vypracovanie učebných osnov. Riadenie škôl však oslabovalo poskytovanie služieb školami (55,5 %), ktoré sa vyznačovali nedostatočne nastaveným systémom výchovného poradenstva a málo efektívnym vnútorným systémom kontroly a hodnotenia (53 %). Nedostatky v pedagogickom riadení nezabezpečením všetkých podmienok prijímania žiakov na štúdium znížili jeho úroveň na dobrú (75,5 %), pričom pozitívnu stránkou bola podpora profesijného rastu pedagógov. Priemernú úroveň (71,5 %) dosiahla klíma a kultúra školy pozitívne hodnotená PZ a OZ, negatívne ovplyvnená nevyhodnocovaním opatrení na podporu žiakov so ŠVVP a slabou podporou wellbeingu žiakov.

**Graf 9** Riadenie školy

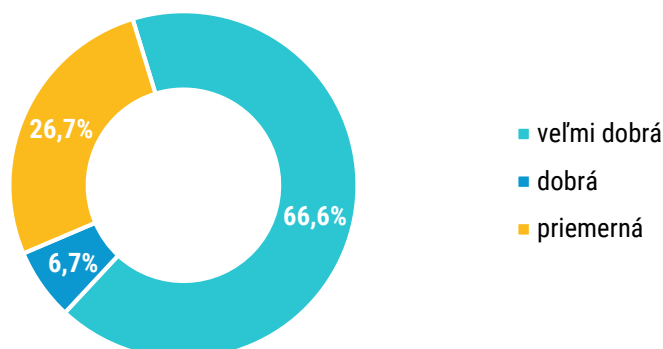


<sup>8</sup> Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov

## 2.2.1 Školský vzdelávací program

V sledovaných GYM školskí inšpektori posudzovali vyhotovenie a uplatňovanie ŠkVP (**Graf 10**), podľa ktorého školy uskutočňovali výchovu a vzdelávanie v súlade s ustanoveniami školského zákona. Dve tretiny (66,6 %) škôl mali vypracovaný ŠkVP na veľmi dobrej úrovni a necelá štvrtina škôl na priemernej (26,7 %), na dobrej úrovni len 1 škola (6,7 %).

**Graf 10** Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia školských vzdelávacích programov



**Školské vzdelávacie programy (Graf 11)** umožňovali uskutočňovať výchovu a vzdelávanie v súlade s ustanoveniami školského zákona. Pozitívom vypracovaných ŠkVP bolo stanovenie cieľov a poslania výchovy a vzdelávania, ktoré zodpovedalo reálnym podmienkam a koncepčným zámerom rozvoja škôl. Víziou škôl bolo najmä pripraviť žiakov na vysokoškolské štúdium a na život v rozvinutej demokratickej spoločnosti s dôrazom na rozvojom kritického myslenia a jazykovú vybavenosť. Jedna škola<sup>9</sup> vzdelávala žiakov aj podľa medzinárodného programu<sup>10</sup>. Ojedinele neboli ŠkVP aktualizované v častiach prijímacie konanie alebo maturitné skúšky. V 1 súkromnej škole s 8-ročným VP<sup>11</sup> nebola vypracovaná oblasť hodnotenia a klasifikácie žiakov v súlade so zákonom.

**Učebné plány (UP) na dobrej úrovni (89,1 %)** väčšiny škôl akceptovali rámcové učebné plány (RUP) pre jednotlivé VP a umožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi stanovenými školským zákonom a príslušnými štátnymi vzdelávacími programami (ŠVP). V tretine škôl sa vyskytli viaceré, ba i znásobené nedostatky. Tieto sa v 1 škole<sup>12</sup> týkali neakceptovania RUP pre 8-ročný VP (žiaci vyšších ročníkov 8-ročného VP sa vzdelávali podľa RUP pre 4-ročný VP). V 1 škole<sup>13</sup> neboli voliteľné predmety zaraďované podľa vzdelávacích oblastí a okrem tejto školy v ďalších 3 školách<sup>14</sup> neboli akceptované poznámky k príslušným RUP týkajúce sa delenia tried na skupiny alebo vytvárania skupín žiakov toho istého ročníka v určených predmetoch. V 1 z nich nebol<sup>15</sup> ani odučený stanovený týždenný počet hodín pri spájaní žiakov na vyučovaní rôznych predmetov.

Vypracované **učebné osnovy (UO) na veľmi dobrej úrovni (98,5 %)** boli najsilnejšou oblasťou ŠkVP. Ich vypracovanie umožňovalo realizovať výchovu a vzdelávanie rozvíjaním kľúčových kompetencií žiakov v súlade s cieľmi stanovenými príslušným ŠVP. Rozpracované boli zväčša v rozsahu obsahového štandardu, pri vyššom počte hodín prehlbovali obsah vzdelávania a pre novozavedené predmety školy vypracovali vlastné UO. **Disponibilné hodiny** školy využili najmä na posilnenie predmetov vzdelávacích oblastí Jazyk a komunikácia (druhé vyučovacie alebo CUJ), Človek a príroda, Matematika a práca

<sup>9</sup> Súkromné bilingválne gymnázium BESST, Limbová 6051/3, Trnava

<sup>10</sup> gymnázium získalo status Cambridge International School

<sup>11</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava

<sup>12</sup> Gymnázium M. R. Štefánika, Športová 41, Nové Mesto nad Váhom

<sup>13</sup> Gymnázium, Štúrova 849, Detva

<sup>14</sup> Evanjelická spojená škola, M. R. Štefánika 19, Martin; Spojená škola Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina; Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov

<sup>15</sup> Spojená škola Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

s informáciami, ako aj na podporu voliteľných predmetov. Individuálne schopnosti a záujem žiakov školy podporovali vytvorením vlastných predmetov. Vzdelávacia oblasť **Zdravie a pohyb** bola posilnená v 1 škole<sup>16</sup>, a to o kurzy plávania a korčuľovania a lyžiarsky výcvik.

Realizáciu **prierezových tém** mali školy zapracovanú v ŠkVP, zväčša ich začleňovali do obsahového štandardu jednotlivých predmetov alebo ich realizovali prostredníctvom účelových kurzov, prednášok a exkurzií, resp. ich kombináciou. Okrem prierezových tém určených ŠVP si školy vytvorili aj nové prierezové témy, napr. tvorba projektu a prezentačné zručnosti<sup>17</sup>, regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, finančná a čitateľská gramotnosť.

Väčšina škôl **pre žiakov so ŠVVP** vrátane žiakov s nadaním, ak sa takí v škole vzdelávali, **deklarovala úpravu** materiálnych a personálnych **podmienok** výchovy a vzdelávania vzhľadom na príslušný druh a stupeň zdravotného postihnutia **na dobrej úrovni (87,5 %)**. Úprava sa týkala väčšinou špeciálnej kompenzačnej, rehabilitačnej, didaktickej a audiovizuálnej techniky. Väčšina škôl, ktoré úpravu podmienok nedeclarovali, takýchto žiakov nevzdelávala. V 1 škole<sup>18</sup> mali žiaci s nadaním vytvorené podmienky na rozvoj svojich kognitívnych funkcií rozšírením počtu hodín niektorých predmetov alebo zavedením nových predmetov, alebo mali možnosť absolvovať niektoré predmety vo vyšších ročníkoch. Chýbajúca absencia konkrétnych informácií o úprave podmienok výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP v niektorých subjektoch však obmedzovala najmä plnú informovanosť uchádzačov o štúdium. Počas hospitácií vykonaných školskými inšpektormi na vyučovaní bolo pozorované rešpektovanie a zohľadňovanie individuálnych vzdelávacích potrieb začlenených žiakov. Avšak stimulujúca podpora všetkým žiakom pri ich učení sa bola pozorovaná len na dvoch tretinách hodín.

ŠkVP boli zverejnené na webových sídlach škôl alebo boli k dispozícii v elektronickej podobe učiteľom, zákonným zástupcom, žiakom, ako aj verejnosti. Prerokované boli okrem niekoľkých škôl<sup>19</sup> v orgánoch školskej samosprávy. Úroveň informovanosti o ŠkVP bola dobrá (86,7 %).

Najvyššiu úroveň v rámci vypracovaného ŠkVP malo vypracovanie OU (98,5 %), prostredníctvom ktorých sa vo výchovno-vzdelávacom procese rozvíjajú kľúčové kompetencie v súlade s cieľmi a koncepčnými zámermi rozvoja škôl. Ostatné sledované indikátory dosiahli približne rovnaké percento a dobrú úroveň (**Graf 11**) a (**Tabuľka 4**).

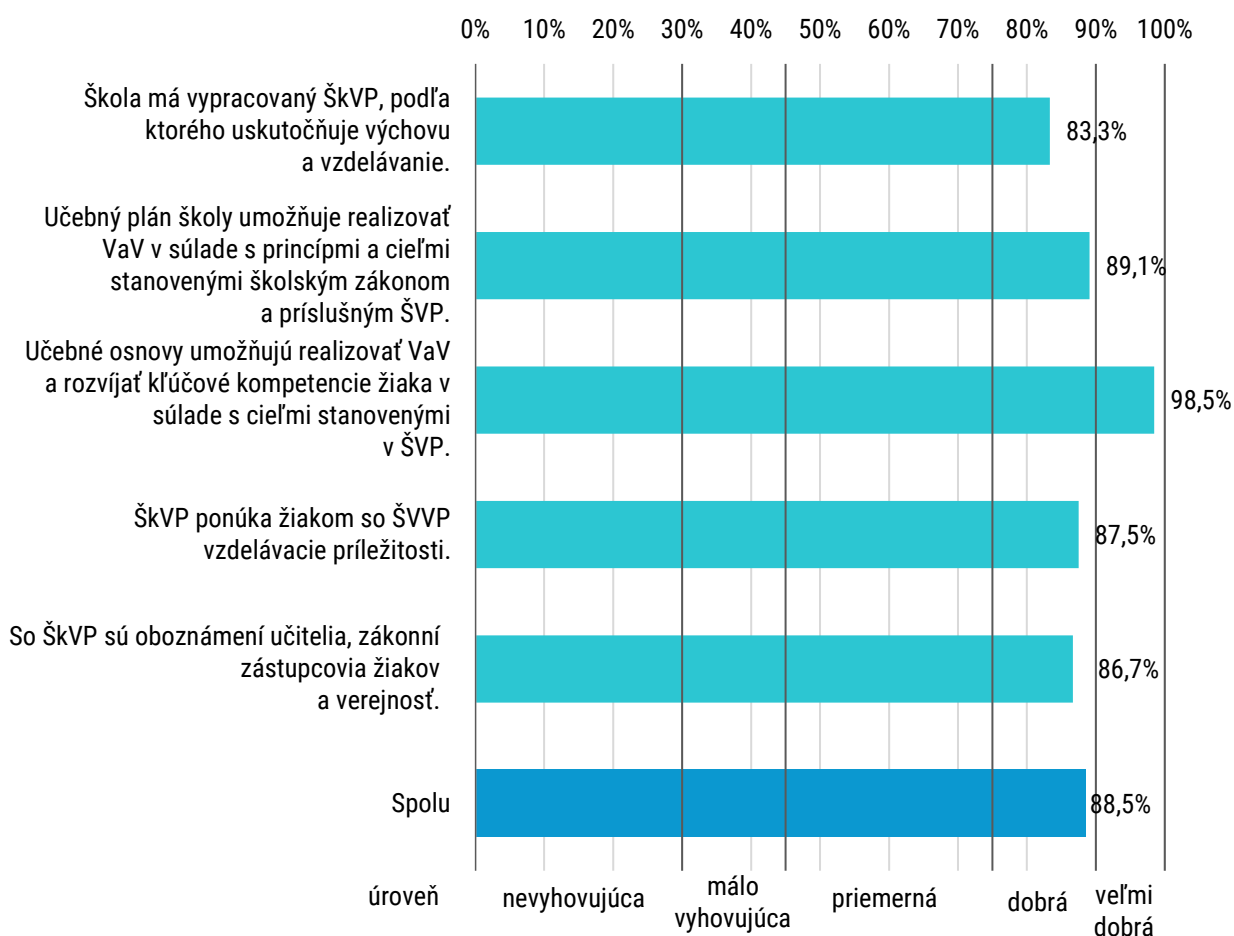
<sup>16</sup> 1. súkromné gymnázium, Bajkalská 20, Bratislava

<sup>17</sup> Gymnázium sv. Vincenta de Paul ako organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Vincenta de Paul Saratovská 87, Levice; Gymnázium Janka Kráľa, SNP 3, Zlaté Moravce

<sup>18</sup> Súkromné bilingválne gymnázium BESST, Limbová 6051/3, Trnava

<sup>19</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava; Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov; Súkromné bilingválne gymnázium, Hodská 10, Galanta; Gymnázium Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina, organizačná zložka Spojenej školy Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

**Graf 11** Úroveň hodnotenia školských vzdelávacích programov



**Vypracovanie ŠkVP bolo na dobrej úrovni (88,5 %).**

**Tabuľka 4** Hlavné zistenia v oblasti ŠkVP

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie	Pozitívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>vypracovanie UP v súlade s príslušným RUP;</li> <li>akceptovanie poznámok k RUP týkajúcich sa delenia tried na skupiny alebo ich spájania;</li> <li>prerokovanie ŠkVP v rade školy alebo v pedagogickej rade školy;</li> <li>určenie formy súhrnného hodnotenia na strednej škole v súlade s právnymi predpismi.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>vypracované ŠkVP umožňovali realizovať výchovu a vzdelávanie v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania stanovenými školami a ŠVP;</li> <li>rozpracovanie učebných osnov (UO) v rozsahu vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa UP školy v 93,4 % škôl;</li> <li>ponuka vzdelávacích príležitostí pre nadaných žiakov.</li> </ul>

## 2.2.2 Pedagogické riadenie

Školy mali **vypracovaný aktuálny súbor dokumentov**, ktoré zabezpečovali deklarované zámery rozvoja škôl v oblasti výchovy a vzdelávania. Vnútorne predpisy a všetky zásadné dokumenty boli prerokované

v pedagogických radách škôl. Niektoré školy<sup>20</sup> nevedli pedagogickú a ďalšiu dokumentáciu týkajúcu sa komisionálnych skúšok, záujmovej činnosti alebo evidencie žiakov v katalógových listoch na formulároch podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva alebo školy pri zápise v triednych knihách alebo pri označovaní tried nepoužívali štátny jazyk. Príslušná pedagogická a ďalšia dokumentácia bola vedená v elektronickej alebo v listinnej podobe.

Vedúci pedagogickí zamestnanci všetkých škôl **podporovali odborný rast PZ** a mnohí sa zamerali aj na vlastné odborné a manažérske napredovanie. Väčšina škôl mala vypracovaný *Plán profesijného rozvoja*, ktorého súčasťou bol ročný plán vzdelávania odrážajúci potreby škôl a profesijné záujmy učiteľov, ako aj ponuku aktualizáčnych a inovačných vzdelávaní. Zamerané boli zväčša na inkluzívne vzdelávanie, využívanie efektívnych stratégií vyučovania s dôrazom na rozvoj vyšších myšlienkových procesov, kritického myslenia, autoevalvačné procesy, inovačné formy a metódy vo vzdelávaní a iné. Avšak počas pozorovaní a vyhodnocovaní edukačného procesu ŠŠI bola pozorovaná implementácia poznatkov zo vzdelávania do edukačného procesu v pomerne malej miere. Efektívne stratégie vyučovania boli na vyučovaní pozorované na dvoch tretinách hodín, ale zlepšenie si vyžaduje ich využívanie na rozvoj vyšších myšlienkových procesov, sebahodnotiacich zručností žiakov, ako aj na kooperatívne vyučovanie. To čiastočne potvrdili v dotazníkoch aj žiaci, z ktorých 76,4 % uviedlo, že učitelia pristupujú k nim podľa ich schopností. Požadované **funkčné vzdelávanie riaditeľa škôl** absolvovali, mnohí realizovali svoj manažérsky rozvoj najmä v oblasti leadershipu alebo mentoringu, vo väčšine škôl však k sebarozvoju takýmto spôsobom nepristúpili alebo absentovalo uplatňovanie získaných zručností v riadení školy. Plán profesijného rozvoja nebol prerokovaný v pedagogickej rade 1 školy<sup>21</sup>.

Pri dosahovaní jednotného postupu škôl v oblasti riadenia výchovy a vzdelávania riaditelia škôl využívali odbornú pomoc **predmetových komisíí (PK)**. Pozitívom na niektorých školách bolo, že členovia PK sa podieľali na organizovaní otvorených hodín, organizovaní vzájomných hospitácií a workshopov z absolvovaných vzdelávaní, čo sa odrážalo aj vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom v 2 GYM<sup>22</sup> sa uvedené aktivity uskutočňovali s pravidelnosťou, v 1 z nich<sup>23</sup> jadro činnosti PK tvorili otázky koncipovania výchovno-vzdelávacieho procesu s osobitným dôrazom na oblasť hodnotenia vzhľadom na momentálne dispozície žiakov. Ojedinele neboli v PK identifikované problémové oblasti vo vzdelávaní žiakov, ďalšími nedostatkami v činnosti PK bola absencia vzájomnej výmeny poznatkov a skúseností z absolvovaných vzdelávaní, ktorá by podporovala optimalizovanie edukačných postupov. Školy nevyhodnocovali vedomostnú úroveň žiakov a následne neprijímali opatrení na zlepšenie stavu a úrovne vzdelávania. Len 1 škola<sup>24</sup> nemala zriadené predmetové komisie, čo ale nebolo v rozpore s právnym predpisom.

**Výkon štátnej správy v prvom stupni** v štátnej škole a rozhodovanie v súkromnej alebo v cirkevnej škole sa realizoval v súlade s platnými právnymi predpismi na väčšine škôl. V 2 súkromných školách<sup>25</sup> bolo v aktuálnom školskom roku na základe žiadostí zákonných zástupcov prijatých celkovo 10 uchádzačov prestupom z inej strednej školy bez podmienky o úspešnom vykonaní rozdielovej skúšky, čo bolo v rozpore s platným právnym predpisom. Z uvedeného počtu prijatých uchádzačov bolo 7 žiakov prijatých do tried 1. ročníka, v žiadostiach zákonných zástupcov žiakov však neboli uvedené žiadne výnimočné dôvody na prestup. Všetky rozhodnutia vydané riaditeľmi škôl boli dôsledne evidované v katalógových listoch žiakov. Riaditelia škôl zabezpečovali **prijímacie konanie do 1. ročníka** vrátane organizácie prijímacieho konania, prijímacej skúšky a rozhodovania o prijatí. V niektorých školách sa v prijímacom konaní vyskytli

<sup>20</sup> 1. súkromné gymnázium, Bajkalská 20, Bratislava; Gymnázium, Štúrova 849, Detva; Gymnázium M. R. Štefánika, Športová 41, Nové Mesto nad Váhom; Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov

<sup>21</sup> Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov

<sup>22</sup> 1. súkromné gymnázium, Bajkalská 20, Bratislava; Súkromné bilingválne gymnázium BESST

<sup>23</sup> Súkromné bilingválne gymnázium BESST

<sup>24</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava

<sup>25</sup> Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov; Súkromné gymnázium DSA, Nám. arm. gen. L. Svobodu 16, Bardejov



nedostatky, a to vylúčením uchádzačov z prijímacieho konania s hodnotením dobrý (3) z profilových predmetov a neurčením jednotných kritérií na úspešné vykonanie prijímacej skúšky<sup>26</sup>, neurčením rozsahu prijímacej skúšky podľa vzdelávacích štandardov ŠVP odboru vzdelávania v základnej škole a vylúčení z prijímacieho konania žiakov so známkou dostatočný (4) alebo nedostatočný (5) v určených ročníkoch<sup>27</sup>, neuvedením informácie o úspešnosti, resp. neúspešnosti vykonanej prijímacej skúšky v zverejnenom zozname uchádzačov podľa výsledkov prijímacieho konania<sup>28</sup>.

Vedúci pedagogickí zamestnanci mali vytvorený stabilný systém riadenia. Aktívnym riadením procesov na úrovni škôl podporovali profesijný rozvoj PZ v súlade s koncepcnými zámermi rozvoja škôl, pričom využívali aj činnosť zriadených PK. Riadenie škôl bolo oslabené menej výraznou vzájomnou výmenou skúseností pedagógov a nedostatkami vo vedení pedagogickej a ďalšej dokumentácie, ale aj v prijímacom konaní (**Tabuľka 5**).

**Pedagogické riadenie bolo na dobrej úrovni (75,5%; Graf 9).**

**Tabuľka 5** Hlavné zistenia v oblasti pedagogického riadenia

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie	Positívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>výmena a uplatňovanie poznatkov zo vzdelávania v edukačnom procese;</li> <li>prijímanie opatrení na zlepšenie stavu a úrovne vzdelávania;</li> <li>vedenie pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy v štátnom jazyku a na tlačivách podľa vzorov schválených MŠVVaŠ SR;</li> <li>dodržanie podmienok prijímania na štúdium.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podpora profesijného rozvoja pedagógov;</li> <li>ustanovenie a využívanie odbornej pomoci PK pri koncipovaní výchovno-vzdelávacieho procesu.</li> </ul>

### 2.2.3 Vnútrošný systém kontroly a hodnotenia

**Školy** okrem 1 **održovali nastavený vnútrošný systém kontroly a hodnotenia** žiakov, ktorým boli definované spôsoby, formy, postupy a kritériá hodnotenia, v prípade mimoriadneho zhoršenia prospechu a správania žiakov preukázateľne informovali zákonných zástupcov žiakov. Na väčšine škôl pomerne častá a rýchla intervencia umožňovala zachytiť problémy žiakov v prospechu a v správaní. V školskom roku 2021/2022 malo zníženú známku zo správania 14 žiakov z 3 727 a 7 žiakov ukončilo štúdium z dôvodu neúspešného vykonania komisionálnych skúšok. **Positívnym príkladom** môže byť škola<sup>29</sup>, kde podkladom na hodnotenie žiakov bola aj ich vlastná písomná sebareflexia. Na hodinách posudzovaných ŠŠI však žiaci zväčša neboli k hodnoteniu vedení, (seba)hodnotenie žiakov bolo pozorované len na štvrtine hodín (25,8 %) a učitelia uplatňovali hodnotenie žiakov len na polovici hodín (56,6 %). Iná škola<sup>30</sup> mala vytvorený vlastný systém hodnotenia žiakov, ktorý ale nebol v súlade s platnými právnymi normami pre hodnotenie žiakov stredných škôl.

Vedúci pedagogickí zamestnanci škôl zväčša dôsledne postupovali pri kontrolnej činnosti **v súlade s vypracovanými vnútrošnými systémami kontroly a hodnotenia žiakov**, ako aj **hodnotenia PZ**. Riaditelia väčšiny škôl mali vypracované kritériá hodnotenia PZ uplatňované pri kontrolnej činnosti a hodnotení PZ, v niektorých školách boli vypracované aj kritériá na sebahodnotenie. V 1škole riaditeľ v rozpore so

<sup>26</sup> Súkromné bilingválne gymnázium, Hodská 10, Galanta

<sup>27</sup> Gymnázium Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina, organizačná zložka Spojenej školy Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

<sup>28</sup> Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov

<sup>29</sup> 1. SG, Bajkalská 20, Bratislava; Gymnázium sv. Vincenta de Paul ako organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Vincenta de Paul Saratovská 87, Levice;

<sup>30</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava



zákonom nevykonával hodnotenie PZ raz za rok<sup>31</sup>. Pri kontrolnej činnosti vedúcich pedagogických zamestnancov boli **nedostatky pozorované najmä v oblasti hospitačnej činnosti vedenia školy**, ktorá bola vykonávaná len sporadicky, ojedinele vôbec nie, resp. neboli o nej vedené záznamy. Riaditelia niektorých škôl neanalyzovali predchádzajúce zistenia, nezameriavali sa na všetky oblasti výchovy a vzdelávania, neboli konkretizované ciele, stratégie alebo nástroje kontroly, absentovalo prijímanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a následná kontrola ich plnenia, čo znižovalo dopad kontrolnej činnosti na výchovno-vzdelávací proces.

Dôležitým nástrojom hodnotenia škôl je aj **autoevalvácia**, ktorú riaditelia škôl, ako sa vyjadrili v riadených rozhovoroch, považovali za dôležitý nástroj na zlepšenie kvality školy. Napriek pozitívnemu tvrdeniu riaditeľov škôl však väčšina škôl autoevalváciu nerealizovala alebo **bola realizovaná len formálne**, bez konkrétnej vízie, kritérií a indikátorov kvalitnej školy a so všeobecne navrhovanými opatreniami. Autoevalváciu realizovala tretina škôl<sup>32</sup>. Väčšina PZ a OZ školy sa podieľala na systematických sebahodnotiacich procesoch školy s cieľom zlepšiť kvalitu výchovy a vzdelávania. Vypracované mali ciele, kritériá a indikátory kvalitnej školy, ako aj časový harmonogram realizácie, podľa ktorého aj postupovali. V 1 škole<sup>33</sup> riaditeľ predložil aktuálne vypracované podklady na autoevalváciu, hodnotenie bolo realizované Peer Review<sup>34</sup>. Aktuálny plán autoevalvácie poskytoval konkrétne informácie o oblastiach a nástrojoch, ako aj časový harmonogram. Riaditeľ 1 školy<sup>35</sup> predložil vypracovaný kompletný **sebahodnotiaci plán** obsahujúci pedagogickú a personálnu oblasť, ciele, kritériá a indikátory sebahodnotenia zvolených oblastí, metódy a nástroje sebahodnotenia a časové rozvrhnutie jednotlivých činností.

Vedúci pedagogickí zamestnanci kontrolou plánovaných oblastí riadenia a vzdelávania zväčša dodržiavali nastavený vnútorný systém kontroly PZ a žiakov, ktorý bol oslabený formálnou hospitačnou činnosťou bez prijímania adekvátnych opatrení na základe zisteného stavu (**Tabuľka 6**).

**Vnútorný systém kontroly a hodnotenia bol na priemernej úrovni (53 %; Graf 9).**

**Tabuľka 6** Hlavné zistenia v oblasti vnútorného systému kontroly a hodnotenia

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie	Pozitívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>uskutočňovanie vyváženej kontrolnej činnosti zameranej na všetky oblasti výchovno-vzdelávacej činnosti školy;</li> <li>analyzovanie zistení z hospitačnej činnosti a prijímanie adekvátnych opatrení na zlepšenie a ich vyhodnocovanie.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>využívanie vypracovaných kritérií pri hodnotení PZ;</li> <li>iniciatíva škôl nastaviť autoevalvačné nástroje.</li> </ul>

## 2.2.4 Klíma a kultúra školy

Dotazník zameraný na **zistovanie klímy v škole** vyplnilo 264 PZ a OZ pôsobiacich na škole viacej ako pol roka. Všetky školy okrem 1 cirkevnej<sup>36</sup> vykazovali otvorené klímu. V tejto škole sa z veľkej časti potvrdilo obmedzovanie práv žiakov a ich zákonných zástupcov v školskom poriadku vydanom riaditeľom školy.

<sup>31</sup> Súkromné bilingválne gymnázium, Hodská 10, Galanta

<sup>32</sup> 1. SG, Bajkalská 20, Bratislava; Evanjelická spojená škola, M. R. Štefánika 19, Martin; Gymnázium M. R. Štefánika, Športová 41, Nové Mesto nad Váhom; Gymnázium Janka Kráľa, SNP 3, Zlaté Moravce; Gymnázium sv. Vincenta de Paul ako organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Vincenta de Paul Saratovská 87, Levice

<sup>33</sup> Gymnázium M. R. Štefánika, Športová 41, Nové Mesto nad Váhom

<sup>34</sup> metóda vzájomného hodnotenia

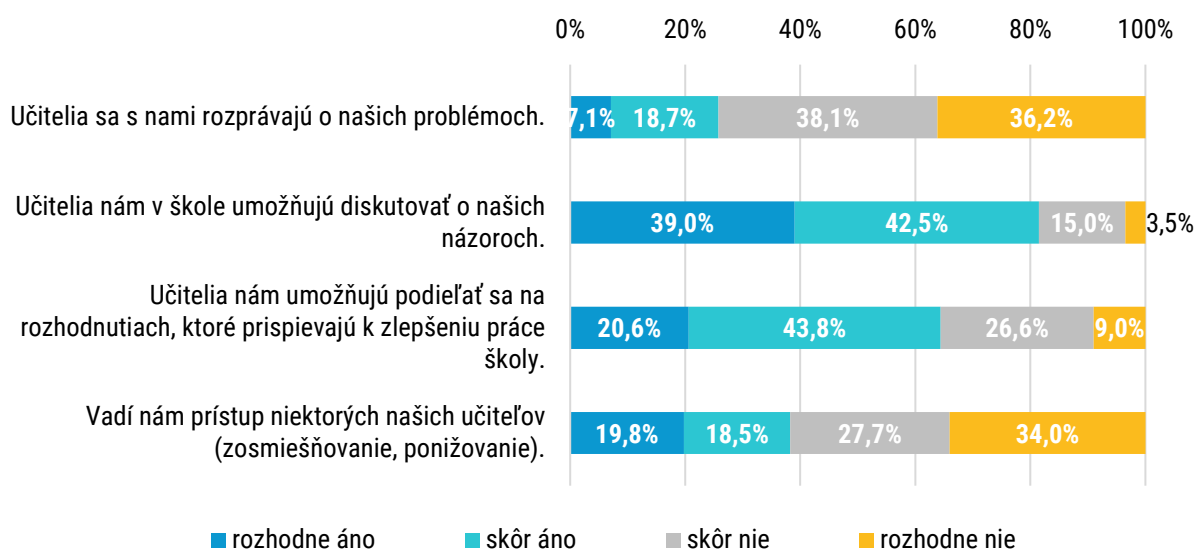
<sup>35</sup> Gymnázium sv. Vincenta de Paul ako organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Vincenta de Paul, Saratovská 87, Levice

<sup>36</sup> Gymnázium Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina, organizačná zložka Spojenej školy Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

Výrazne lepšie hodnoty oproti národnému priemeru dosahovala skoro polovica škôl (46,7 %) najmä v oblasti angažovanosti a sociálnej blízkosti učiteľov (40 %), čo svedčí o ich vzájomnej kooperácii, kolegalite, dôvere a rešpekte. Ústretové správanie riaditeľov škôl vyznačujúce sa uplatňovaním konštruktívnej kritiky bolo vyhodnotené v pásme bežných hodnôt (okrem 1 školy). Pozitívne bol vyhodnotený aj vzťah riaditeľov škôl k PZ a OZ, podľa nich bol systém riadenia pevný, stabilný a demokratický, čo bolo pozorované aj ŠŠI pri posudzovaní pedagogického riadenia v kontrolovaných subjektoch.

Na vyučovacom procese bola ŠŠI pozorovaná na 97,4 % hodín priaznivá atmosféra, ktorá poskytovala žiakom pocit bezpečia a istoty, ale výsledky dotazníka zameraného na vzájomné vzťahy (**Graf 12**) zadaného 946 žiakom (3. a 2. ročník a kvinta, sexta a septima) poukazujú na niektoré negatívne tendencie vo **vzťahoch medzi žiakmi a učiteľmi**. Za najviac problematický považovali žiaci odstup učiteľov, ktorý sa prejavoval nezáujmom o ich problémy, čo tvrdili skoro tri štvrtiny (74,2 %) žiakov. Viac ako tretine žiakov (38,3 %) vadil prístup niektorého z učiteľov, ako napríklad zosmiešňovanie alebo ponižovanie. Približne rovnaké percento žiakov (35,6 %) uviedlo, že im škola neumožňuje podieľať sa na rozhodnutiach prínosných pre rozvoj školy. Naopak, 81,5 % opýtaných žiakov ocenilo názorovú diskusiu medzi učiteľmi a žiakmi, avšak tá sa uskutočňovala zväčša len v rámci vyučovacieho procesu. Zo zistení vyplynulo, že vzťahy s učiteľmi nevnímali žiaci ako dostatočne podporné a blízke.

**Graf 12** Vzťahy medzi žiakmi a učiteľmi

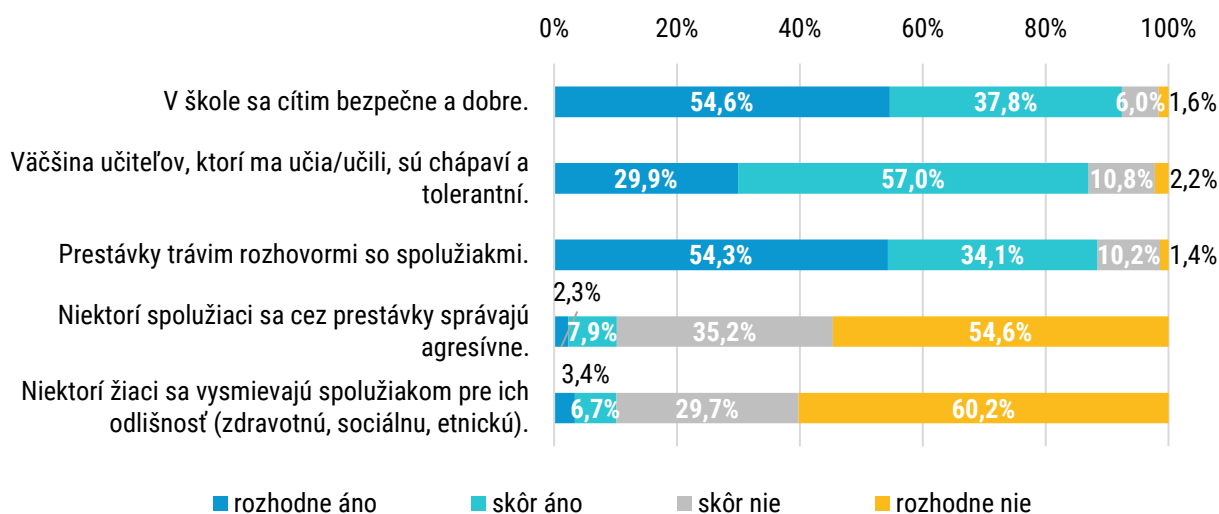


**Podporu žiakov** v ich **sebarozvoji** oboznamovaním so spôsobmi, ako sa lepšie učiť (63,7 %) a organizovať si samostatne učenie (63,2 %), potvrdili v dotazníkoch dve tretiny opýtaných. Z pozorovaní výchovno-vzdelávacieho procesu vyplynulo, že žiaci boli motivovaní v aktívnom činnostnom učení sa uplatňovaním efektívnych stratégií vyučovania na troch štvrtinách hodín (75,6 %) a na vyučovaní učitelia poskytovali podporné stimuly pre učenia sa každého žiaka na viac ako dvoch tretinách (65,5 %) hodín.

V nadväznosti na monitorovanie vzťahov v škole zisťovala ŠŠI **zadaním dotazníka** v tých istých ročníkoch aj **bezpečnosť školského prostredia** (**Graf 13**). Z odpovedí žiakov vyplynulo, že väčšina (92,4 %) mala v škole pocit bezpečia, čo sa potvrdilo na priamom pozorovaní edukácie – priaznivá klíma bola pozorovaná skoro na všetkých hodinách (97,5 %). Vysoké percento opýtaných (86,6 %) považovalo učiteľov za chápacích a tolerantných. Boli však aj žiaci (7,6 %), ktorí sa bezpečne v škole necítili. Agresivitu spolužiakov cez prestávky pociťovalo 10,2 % opýtaných a skoro rovnaké percento (10,1 %) aj vysmievanie sa pre inakosť, čím sa čiastočne prejavuje tendencia netolerovať odlišnosť (zdravotnú, sociálnu, etnickú a pod.) ako súčasť života. Naopak, pozitívnym zistením je fakt, že väčšina žiakov (88,4 %) vyhľadávala cez prestávky spoločnosť spolužiakov a trávil čas rozhovormi s nimi. Časť dotazníka bola zameraná aj

na zisťovanie výskytu šikanovania. **Šikanovanie** vlastnej osoby zažilo 9,4 % opýtaných a len polovici z nich pomohol niekto zo spolužiakov. Títo žiaci pociťovali šikanovanie najmä prostredníctvom internetu a mobilného telefónu (6,2 %) využitím sociálnych sietí. So šikanovaním sa zdôverila niekomu len o niečo viac ako polovica, a to najčastejšie rodičom, priateľom, triednemu učiteľovi a spolužiakom. Jeden alebo viackrát bola svedkom šikanovania necelá pätina (19,9 %) žiakov a viac ako polovica z nich šikanovaným aj pomohla. Najfrekvencovanejším miestom a časom šikanovania bola trieda (21,6 %) počas prestávky. Z voľných odpovedí žiakov vyplynulo, že „do šikanovania sa nechcú miešať, šikanovanie iných nepovažovali za svoj problém, nedokázali tolerovať správanie spolužiakov so znevýhodnením“. Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplynulo, že žiaci by oceňovali záujem zo strany učiteľov aj pri riešení osobných problémov, čo mohlo byť spôsobené kumulovaním problémov, s ktorými si žiaci často nevedeli poradiť sami.

**Graf 13** Bezpečnosť školského prostredia



Školy zväčša vytvárali podporné prostredie **pre žiakov so ŠVVP**. Individuálne vzdelávacie programy (IVP) začlenených rešpektovali ich potreby, čím vytvorili predpoklady na ich inkluzívne vzdelávanie s cieľom poskytnúť im primeranú úroveň vzdelávania pri zohľadňovaní ich individuálnych schopností. Dve súkromné GYM boli zamerané na **vzdelávanie žiakov s nadaním**, v 1<sup>37</sup> z nich, ktoré spolupracovalo s Centrom inkluzívneho vzdelávania v Bratislave, 55 žiakov s nadaním malo aj zdravotné znevýhodnenie, 11 z nich bolo oslobodených od pravidelnej účasti na vyučovaní, ďalší sa čiastočne vzdelávali dištančnou formou, boli im poskytované dni sociálneho voľna a pod. V druhej škole<sup>38</sup> bola na priamom pozorovaní výchovno-vzdelávacieho procesu zaznamenaná výrazná podpora rozvoja nadania žiakov využívaním stratégií vyučovania rozvíjajúcimi ich tvorivý potenciál. Iná škola<sup>39</sup> napr. poskytovala možnosť absolvovať niektoré predmety vo vyšších ročníkoch. Jazykovú bariéru **žiakom s odlišným materinským jazykom (OMJ)** pomáhali školy prekonať úpravou vyučovacích metód (napr. individuálny prístup, rovesnícke učenia), prispôbením obsahu vzdelávania alebo aj vytvorením špeciálneho podporného tímu, ktorého súčasťou boli aj žiaci cudzinci, zameraného na vzdelávanie žiakov s OMJ<sup>40</sup> alebo ustanovenou samostatnou funkciou koordinátora<sup>41</sup>, čo sa zväčša odzrkadľovalo na ich pokroku v učení. Využívať mohli ako kompenzačné pomôcky aj notebooky. Podpora žiakom so ŠVVP bola ojedinele ovplyvnená nedôsledným vyhodnocovaním opatrení prijatých na podporu ich vzdelávania, čo nedovoľovalo opatrenia vhodne

<sup>37</sup> 1. súkromné gymnázium, Bajkalská 20, Bratislava

<sup>38</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava

<sup>39</sup> Súkromné bilingválne gymnázium BESST, Limbová 6051/3, Trnava

<sup>40</sup> Gymnázium M. R. Štefánika, Športová 41, Nové Mesto nad Váhom

<sup>41</sup> Súkromné bilingválne gymnázium BESST, Limbová 6051/3, Trnava

korigovať a upravovať. Niektoré školy podporu však týmto žiakom poskytovali len v minimálnej miere. Podľa vyjadrení väčšiny riaditeľov škôl problémy s učením mali zväčša žiaci s dlhodobými zdravotnými problémami alebo žiaci nejaviaci záujem o štúdium.

Všetky školy nadväzovali **kontakty** s rôznymi organizáciami a združeniami, zahraničnými a domácimi univerzitami, v záujme posilňovania vzájomnej dôvery systematicky budovali partnerské vzťahy so zákonnými zástupcami žiakov. Najrozšírenejšou formou mobility žiakov boli projekty v rámci programu Erasmus+, aktivity v projekte DofE<sup>42</sup>, EPAS<sup>43</sup>. Vzdelávacie výsledky žiaci zúročili a vedomosti si rozširovali na rôznych olympiádach. Aktivita škôl smerom k vonkajším subjektom bola výrazná.

Na veľmi dobrej úrovni (93,3%) školy zapájali žiakov do školských a mimoškolských aktivít, ktoré významne ovplyvňovali ich osobnostný rozvoj a sebazpoznanie. V oblasti vytvárania podnetného a podporujúceho prostredia a kultúry, ktoré poskytovalo žiakom priestor na slobodné myslenie a vyjadrovanie, školy dosahovali dobrú úroveň (84,2%). Vytváranie atmosféry bezpečia a dôvery oslabovali žiakmi pociťovaný nezáujem o ich problémy a výskyt šikanovania, čo sa prejavilo v priemernom hodnotení (55,9 %) (**Tabuľka 7**).

**Klíma a kultúra školy boli na priemernej úrovni (71,5 %; Graf 9).**

**Tabuľka 7** Hlavné zistenia v oblasti klímy a kultúry školy

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie	Pozitívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>• monitorovanie a vyhodnocovanie záujmov a problémov žiakov;</li> <li>• prijímanie a vyhodnocovanie opatrení prijatých na podporu vzdelávania žiakov so ŠVVP.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• priaznivo posudzovaná klíma školy PZ a OZ ovplyvnená najmä ich sociálnou blízkosťou;</li> <li>• systematické budovanie partnerských vzťahov škôl s vonkajšími subjektmi.</li> </ul>

### 2.2.5 Služby školy

Služby školy boli zabezpečené výchovnými poradcami, ktorí vo väčšine subjektov vykonávali aj funkciu kariérového poradcu. To do istej miery znižovalo efektivitu systému poskytovania **výchovného poradenstva** najmä pri riešení osobnostných, vzdelávacích a sociálnych potrieb žiakov. Z dotazníka zameraného na bezpečnosť školského prostredia (uvedené v časti Klíma a kultúra školy) vyplynulo, že tri štvrtiny žiakov (76,9 %) vedelo, kto je v škole výchovný poradca. Jeho služby využilo 20 % z nich, ostatní žiaci sa s ním v prípade potreby stretávali pravidelne alebo občas. Výchovní poradcovia pri výskyte osobných a vzdelávacích problémov žiakov spolupracovali najmä s triednymi učiteľmi. Riešenia výchovných problémov žiakov sa zúčastňovali aj členovia ŠkP, čo potvrdili dve tretiny (67,5 %) z nich. Pozornosť výchovných poradcov bola zameraná najmä na žiakov so ŠVVP, slaboprosievajúcich žiakov a žiakov s problémami v správaní. Posúdenie výchovného poradenstva ovplyvňoval fakt, že školy dôsledne nevedli príslušnú dokumentáciu, ako napr. plány realizovania stretnutí s triednymi kolektívami, potvrdzujúcu zameranie výchovného poradenstva na formovanie a rozvoj pozitívnych aspektov škôl. Kým učitelia hodnotili klímu školy ako otvorenú (14 subjektov), žiaci poukazovali na niektoré negatívne tendencie vo vzťahoch učiteľ – žiak (pozri v časti Klíma a kultúra školy), ktoré výchovní poradcovia nezaznamenali alebo neriešili, nebol realizovaný monitoring na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní. Pozitívnou stránkou, ktorá by mohla tieto tendencie kladne ovplyvniť, bolo, že výchovní poradcovia boli rešpektovanými partnermi vedenia škôl a centier poradenstva a prevencie (CPP), zákonných zástupcov žiakov, ale najmä ostatných PZ a OZ.

V rámci služieb **kariérového poradenstva** školy poskytovali poradenskú činnosť žiakom pri stanovovaní ďalších vzdelávacích a profesijných cieľov najmä pri výbere voliteľných predmetov a seminárov, ako aj

<sup>42</sup> medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu

<sup>43</sup> The Enlarged Partial Agreement on Sport (ambasádorská škola Európskeho parlamentu)

vykonávaním diagnostiky predpokladov na vysokoškolské štúdium. Systém však bol zameraný pomerne jednostranne, bez väčšej analýzy predpokladov žiakov uplatniť sa na pracovnom trhu.

**Školskí koordinátori vo výchove a vzdelávaní** často zabezpečovali aj iné služby školy. Ustanovení boli vo viac ako polovici škôl a podľa potrieb žiakov koordinovali primárnu prevenciu drogových závislostí a ďalších sociálno-patologických javov, identifikovali problémy v osobnostnom a sociálnom vývine žiakov na viac ako polovici škôl (53,3 %). Pozitívom v niektorých subjektoch bola spolupráca **školského psychológa** s CPP, ich práca bola cielene zameraná na osobnú pomoc a podporu žiakov ako pri štúdiu, tak aj pri riešení psychických problémov. Činnosť **školských špeciálnych pedagógov** bola orientovaná na pomoc žiakom so ŠVVP pri prekonávaní prekážok v učení. Ustanovení **koordinátori prevencie, podporných tímov alebo inkluzívneho vzdelávania** najmä v spolupráci s triednymi učiteľmi a výchovnými poradcami realizovali monitoring zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov, ako aj aktivity v oblasti výchovy zamerané zväčša na bezpečnosť v online priestore a wellbeing žiakov. Tiež poskytovali podporu žiakom pri prekonávaní bariér v učení. Činnosť pedagogického asistenta a sociálneho pedagóga vo väčšine škôl nebola potrebná.

V 1 súkromnom GYM<sup>44</sup>, v ktorom sa vzdelávalo 182 žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, z toho 55 žiakov malo diagnostikované aj zdravotné znevýhodnenie, poradenskú činnosť vykonávali priebežne triedni učitelia v úzkej spolupráci s vedením školy, so zriaďovateľkou školy a so zamestnancami príslušného súkromného CPP. Systémové aktivity na prevenciu drogových závislostí a ďalších sociálno-patologických javov škola nerealizovala, nebol zabezpečený systém výchovného poradenstva<sup>45</sup>, v škole neboli vykonávané špecializované činnosti v pozícii výchovného, kariérového poradcu alebo koordinátora prevencie. Škola nemala ustanoveného školského špeciálneho pedagóga ani školského psychológa.

Vhodné priestorové a materiálno-technické podmienky umožňovali väčšine škôl poskytovanie služieb žiakom, zákonným zástupcom a pedagógom.

Poskytovaním poradenstva pre žiakov, zákonných zástupcov a PZ školy zabezpečovali služby pre všetkých aktérov vzdelávania. Systém poradenstva pozitívne ovplyvňovala vzájomná kooperácia PZ a OZ pri riešení osobnostných, vzdelávacích a výchovných problémov žiakov. Oslabovalo ho však nedôsledné plánovanie a vyhodnocovanie aktivít na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní (**Tabuľka 9**).

**Služby školy boli na priemernej úrovni (55,5 %; Graf 8).**

**Tabuľka 8** Hlavné zistenia v oblasti služby školy

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie	Pozitívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>• zameranie výchovného poradenstva na formovanie a rozvoj pozitívnych vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi;</li> <li>• monitorovanie, vyhodnocovanie a prijímanie opatrení zameraných na negatívne prejavy v správaní a výskyt šikanovania;</li> <li>• zabezpečenie samostatnej funkcie kariérového poradcu.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• vzájomná kooperácia PZ a OZ pri poskytovaní služieb školami;</li> <li>• poskytovanie podpory žiakom so ŠVVP;</li> <li>• vytvorenie vhodných podmienok na zabezpečenia služieb pre žiakov a ich zákonných zástupcov.</li> </ul>

## 2.3 PODMIENKY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

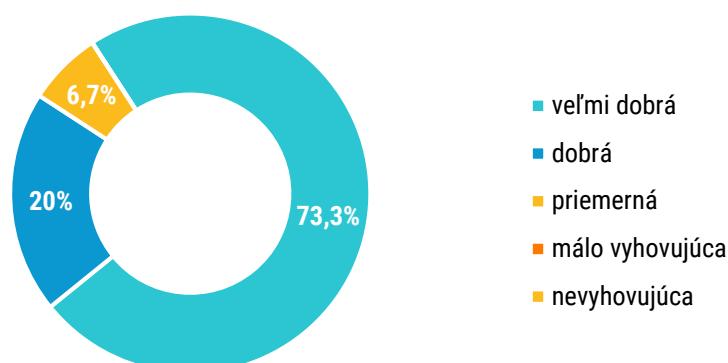
Podmienky výchovy a vzdelávania mali z posudzovaných oblastí najvyššie hodnotenie. Na veľmi dobrej úrovni (**Graf 14**) mali podmienky na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu zabezpečené skoro dve

<sup>44</sup> SG pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava

<sup>45</sup> neposkytovanie výchovného poradenstva výchovným poradcom a nezabezpečenia odborných zamestnancov v strednej škole, ktorá nie je špeciálnou školou a vzdeláva sa v nej viacej ako 20 žiakov so ZZ

tretiny škôl (73,3 %). Dobrú úroveň dosiahlo 20 % škôl a len 1 škola bola hodnotená na priemernej úrovni (6,7 %).

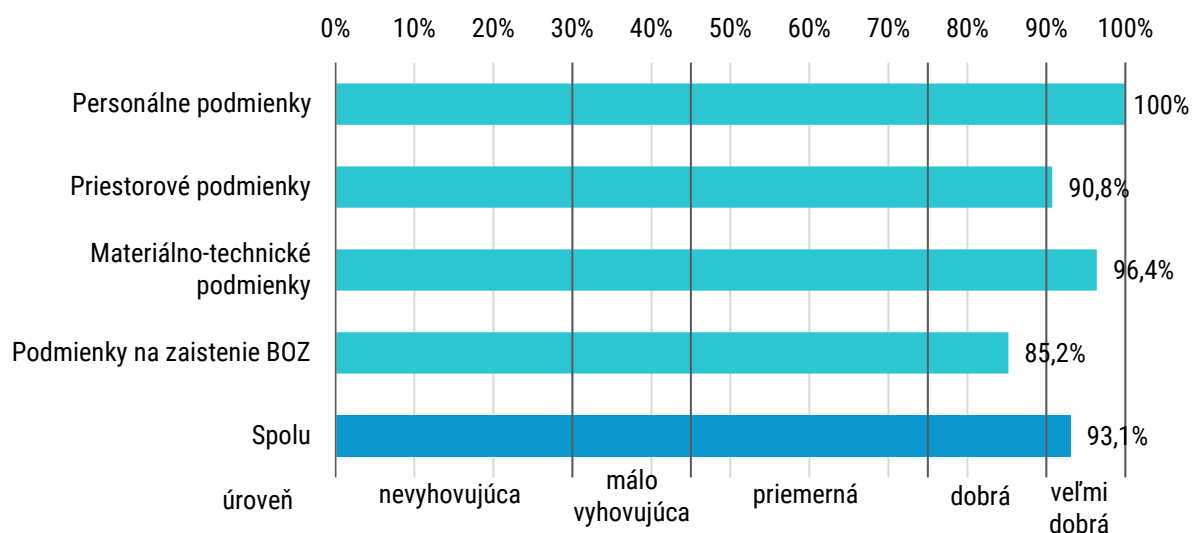
**Graf 14** Podmienky výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach



### Celková úroveň podmienok výchovy a vzdelávania bola na veľmi dobrej úrovni (Graf 15).

Na najvyššej úrovni (100 %) mali školy zaistené personálne podmienky. Vybavenosť škôl bola na rôznej úrovni, v niektorých školách však bola nadštandardná. Zabezpečenie škôl materiálno-technickým vybavením (96,4 %), ako i priestorové podmienky (90,8 %) boli na veľmi dobrej úrovni a dovoľovali realizovať proces výchovy a vzdelávania s využitím potenciálu IKT a odborných učebníc. Na dobrej úrovni (85,2 %) školy zaisťovali bezpečnosť a ochranu zdravia (85,2 %), ktorú znižovala nedôslednosť postupov učiteľov pri riešení disciplinárnych problémov so žiakmi.

**Graf 15** Podmienky výchovy a vzdelávania



### 2.3.1 Personálne podmienky

Riaditelia všetkých škôl spĺňali kvalifikačné predpoklady, dĺžku pedagogickej praxe a absolvovali funkčné vzdelávanie. Ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci takisto spĺňali **kvalifikačné predpoklady a požiadavky**. V 1 škole<sup>46</sup> z dôvodu nízkeho počtu žiakov funkcia zástupcu riaditeľa školy nebola ustanovená. **Odbornosť vyučovania** bola zabezpečená na 91,9 %, pričom najmenšiu odbornosť dosiahlo vyučovanie hudobnej (25 %), výtvarnej (50%) a etickej výchovy (64,7 %) a ekonomiky (66,7%). Len

<sup>46</sup> Gymnázium, Štúrova 849, Detva



v 1 GYM<sup>47</sup> boli všetky predmety vyučované odborne. Riaditelia škôl zabezpečili vyučovací proces PZ, z ktorých väčšina spĺňala požadované kvalifikačné predpoklady, pričom 1 učiteľ INF<sup>48</sup> si dopĺňal kvalifikáciu rozširujúcim štúdiom tohto predmetu, 1 vyučujúci SJL nemal v čase inšpekcie ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa<sup>49</sup> a 1 učiteľ neabsolvoval doplňujúce pedagogické štúdium. V 1 GYM škola nedisponovala dokladmi o uznaní odbornej kvalifikácie získanej v inom štáte vydané podľa osobitného predpisu u 3 PZ, preto nebolo možné posúdiť plnenie kvalifikačných predpokladov na výkon pracovnej činnosti v kategórii učiteľ. Ďalší 3 PZ nezískali vzdelanie na výkon pracovnej činnosti v príslušnom odbore vzdelávania.

**Personálne podmienky boli na veľmi dobrej úrovni (100 %).**

### 2.3.2 Priestorové podmienky

Školy na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu efektívne využívali vhodné **vnútorné a vonkajšie priestory**. Väčšina škôl využívala aj vytvorenú multimediálnu učebňu a výučbu realizovala aj v odborných učebniach. Vyučovanie príslušných predmetov sa realizovalo aj v laboratóriách, ktoré ojedinele nespĺňali kritériá laboratórií. Niektoré školy však telocvičňou, laboratóriami alebo odbornými učebňami, školskou knižnicou a jedálňou nedisponovali, absencia odborných učební alebo laboratórií oslabovala napĺňanie cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu niektorých predmetov. Školy mali často zabezpečenú telocvičňu alebo školskú jedáleň v spolupráci s iným subjektom, zväčša so základnými školami. Ojedinele neboli upravené vstupné a učebné priestory pre žiakov so ZZ najmä v školách, ktoré takýchto žiakov nevzdelávali. V 1 škole<sup>50</sup> mali žiaci so ZZ vyčlenenú relaxačnú *snoezelen*. Priestory škôl boli využívané aj v čase mimo vyučovania. **Rozvrhy hodín a prevádzkové poriadky** učební boli vo väčšine škôl vypracované účelne.

**Priestorové podmienky boli na veľmi dobrej úrovni (90,8 %).**

### 2.3.3 Materiálno-technické podmienky

Vnútorné a vonkajšie priestory vrátane multimediálnej **učebne boli vybavené** v pomerne veľkej miere interaktívnymi tabuľami a dataprojektormi, keramickými tabuľami alebo inými informačno-komunikačnými technológiami (IKT). V aktívnom využívaní IKT majú však školy značné rezervy, pretože ŠŠI na priamom pozorovaní výchovno-vzdelávacieho procesu zaznamenala využívanie IKT len na polovici hodín (51,7 %). Ojedinele boli školy vybavené nadštandardne, v 1 škole<sup>51</sup> súčasťou odbornej učebne robotiky a automatizácie boli robotické stavebnice, ozboty, mokrobit – vývojové dosky a ďalšie technológie umožňujúce rozvíjanie digitálnych zručností. Školy okrem 1<sup>52</sup> zabezpečili pre žiakov so ŠVVP kompenzačné pomôcky.

Vybavenosť **edukačnými publikáciami** schválenými ministerstvom školstva alebo riaditeľom školy bola primeraná, najmä učebnice na výučbu druhých vyučovacích jazykov a CUJ si žiaci zabezpečovali sami, pedagógovia pre nich tvorili vlastné učebné materiály z dostupných zahraničných zdrojov. Vo väčšine škôl si pripravovali a využívali vlastné učebné materiály najmä vo forme pracovných listov aj na ostatných predmetoch. V 1 škole<sup>53</sup> vzhľadom na vysokú mieru zabezpečenia digitálnou technológiou využívala škola digitálnu formu učebníc, v každej učebni bol umiestnený smart board kompatibilný s digitálnou technikou, ktorou disponoval každý žiak.

**Materiálno-technické podmienky boli na veľmi dobrej úrovni (96,4 %).**

<sup>47</sup> Gymnázium Kráľovnej pokoja ako organizačná zložka Spojenej školy Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

<sup>48</sup> Gymnázium F. G. Lorcu, Hronská 3, Bratislava

<sup>49</sup> 1. SG v Bratislave, Bajkalská 20, Bratislava

<sup>50</sup> Gymnázium sv. Vincenta de Paul ako organizačná zložka Katolíckej spojenej školy sv. Vincenta de Paul, Saratovská 87, Levice

<sup>51</sup> Evanjelické gymnázium ako organizačná zložka Evanjelickej spojenej školy, M. R. Štefánika 19, Martin

<sup>52</sup> Súkromné gymnázium FUTURUM, Grešákova 1, Košice-Staré Mesto

<sup>53</sup> Súkromné bilingválne gymnázium BESST

### 2.3.4 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia

Dochádzka žiakov na konci predchádzajúceho šk. r. 2021/2022 (**Tabuľka 9**) bola vzhľadom na priemerný počet **ospravedlnených** vymeškaných hodín na žiaka rozdielna. Žiaci 4-ročného VP vymeškali 127 729 hodín, z toho neospravedlnených bolo 661 hodín, žiaci 5-ročného VP 133 157, z toho 351 neospravedlnených hodín a žiaci 8-ročného VP 120 310 hodín, neospravedlnených z toho 356 hodín. Žiaci bilingválnych GYM mali najnižší priemerný počet vymeškaných hodín na žiaka, čo môže byť spôsobené vysokými nárokmi na štúdium v druhom vyučovacom jazyku, ktoré vyžaduje neustály a aktívny kontakt s jazykom. Žiaci 8-ročných GYM mali len o niečo vyšší počet neospravedlnených hodín.

**Tabuľka 9** Prehľad o celkovej dochádzke žiakov školskom roku 2021/2022

PREHĽAD O DOCHÁDZKE ZA CELÝ ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022		4-ROČNÝ VP	8-ROČNÝ VP	5-ROČNÝ VP	SPOLU
<b>Celkový počet vymeškaných hodín</b>		127 068	119 954	132 806	379 828
z toho	neospravedlnených vymeškaných hodín	661	356	351	1 368
	neospravedlnených vymeškaných hodín v %	0,52 %	0,3 %	0,26 %	0,36 %
<b>Priemerný počet neospravedlnených hodín na žiaka</b>		Ø 0,63	Ø 0,34	Ø 0,21	Ø 0,27

**Zníženú známku zo správania** mali 5 žiaci v 4-ročnom VP a 6 žiaci v 8-ročnom VP a 3 žiaci v 5-ročnom VP. Pokarhanie riaditeľom školy bolo udelené 16 žiakom v 8-ročnom VP, 15 žiakom v 8-ročnom VP a až 76 žiakom 5-ročného VP, v ktorom bol aj 1 vylúčený žiak. Zároveň ale v 5-ročnom VP bolo udelených 25,4 % žiakom **pochvala** (**Tabuľka 10**). Z prehľadu uplatnených výchovných opatrení vyplýva, že žiaci sa voči pravidlám školského poriadku nedopúšťali takých previnení, v dôsledku ktorých by bolo potrebné uplatniť inštitút podmienenečného vylúčenia zo štúdia alebo vylúčenia zo štúdia.

**Tabuľka 10** Prehľad o hodnotení správania žiakov v školskom roku 2021/2022

PREHĽAD O HODNOTENÍ SPRÁVANIA ZA ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022		4-ROČNÝ VP	8-ROČNÝ VP	5-ROČNÝ VP	SPOLU
<b>Počet žiakov, ktorí mali zníženú známku zo správania</b>		5	6	3	14
z nich	zníženú známku zo správania o 1 stupeň	3	5	1	9
	zníženú známku zo správania o 2 a viac stupňov	2	1	2	5
<b>Počet žiakov, ktorým bola udelená pochvala</b>		198	214	415	827
% pochvál na počet žiakov		18,8 %	20,6 %	25,4 %	22,1 %
<b>Počet žiakov, ktorým bolo udelené pokarhanie</b>		16	15	76	109

Z celkového počtu žiakov sledovaných škôl opakovali ročník 4 žiaci v každom VP. Najviac žiakov, ktorí boli z 1 alebo viacerých predmetov hodnotení stupňom prospechu nedostatočný, bolo v 5-ročnom VP a títo žiaci tvorili viac ako polovicu všetkých neprospeievajúcich žiakov (**Tabuľka 11**).

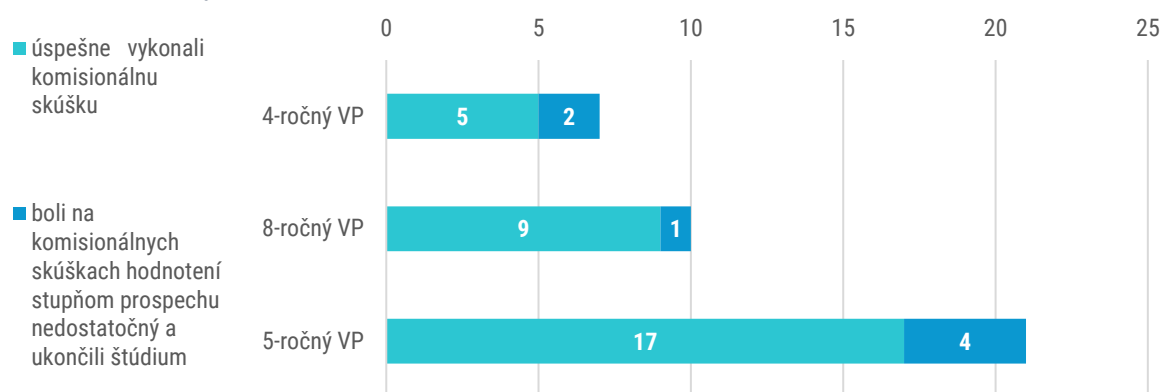


**Tabuľka 11** Hodnotenie prospechu žiakov v školskom roku 2021/2022

HODNOTENIE PROSPECHU ŽIAKOV V ŠK.ROKU 2021/2022	POČET 4-ROČNÝ VP	POČET 8-ROČNÝ VP	POČET 5-ROČNÝ VP	SPOLU
Celkový počet žiakov podľa VP	1 051	1 041	1 635	<b>3 727</b>
Počet žiakov, ktorí boli z 1 alebo viacerých predmetov hodnotení stupňom prospechu nedostatočný	10	14	25	<b>49</b>
Počet žiakov neprospievajúcich z 1 alebo 2 predmetov	7	12	21	<b>40</b>
Počet žiakov neprospievajúcich z 3 a viac predmetov	3	2	4	<b>9</b>

Komisionálne skúšky bolo povolené konať v 4-ročnom VP 7 žiakom, 5 ju vykonali úspešne. V 8-ročnom VP riaditelia škôl povolili vykonať komisionálnu skúšku 10 žiakom, 9 ju vykonalo úspešne. V 5-ročnom VP z 21 žiakov vykonalo komisionálnu skúšku úspešne 17 žiakov. Po neúspešnom vykonaní komisionálnej skúšky ukončili štúdium spolu 7 žiaci (**Graf 16**).

**Graf 16** Počet neprospievajúcich žiakov z 1 alebo 2 predmetov, ktorým bolo povolené vykonať komisionálne skúšky v školskom roku 2021/2022



**Školský poriadok (ŠP)** bol vo väčšine kontrolovaných subjektov vypracovaný v súlade so školským zákonom, upravoval práva a povinnosti žiakov a ich zákonných zástupcov, pravidiel vzťahov medzi žiakmi a medzi žiakmi a PZ, podmienky na zaistenie ochrany žiakov pred diskrimináciou a šikanovaním vyplývajúcich zo smernice o šikanovaní<sup>54</sup>. Prístupné a zverejnené boli na webových stránkach škôl. Oboznámenie sa so ŠP potvrdili svojím podpisom žiaci na začiatku školského roku. V 3 školách neboli prerokované s orgánmi školskej samosprávy alebo v pedagogickej rade alebo s ním preukázateľne neboli oboznámení žiaci a zákonní zástupcovia. Ďalšie nedostatky sa týkali nerozpracovania práv a povinností žiakov a zákonných zástupcov a pravidiel vzájomných vzťahov<sup>55</sup> a nezpracovania smernice o šikanovaní<sup>56</sup>. V 1 škole<sup>57</sup> ŠP obmedzoval niektoré práva žiakov (na úctu k ich vierovyznaniu, svetonázoru, národnostnej a etnickej príslušnosti; skracoval lehotu na zanechanie štúdia) a zákonných zástupcov žiakov a plnoletých žiakov (pri ospravedlňovaní a oznámení príčiny neprítomnosti žiaka na vyučovaní), absentovali pravidlá vzájomných vzťahov. V tejto škole nebol ustanovený ani školský parlament (ŠkP), ktorý by zastával záujmy žiakov podávaním návrhov do ŠP.

<sup>54</sup> smernica MŠVVaŠ SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach

<sup>55</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava

<sup>56</sup> Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov

<sup>57</sup> Gymnázium Kráľovnej pokoja ako organizačná zložka Spojenej školy Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

V dotazníkoch sa žiaci a členovia ŠkP vyjadrovali aj k ŠP. Viac ako tri štvrtiny opýtaných (78,2 %) potvrdili, že s učiteľmi pravidelne diskutujú o pravidlách správania stanovených v ŠP, 6,9 % žiakov ŠP nepoznalo. Možnosť meniť pravidlá zakotvené v ňom malo len 16,2 % žiakov, čo nenasvedčovalo o ich aktívnej participácii na tvorbe pravidiel fungovania školy. Naopak, návrhy a pripomienky viac ako troch štvrtín (80,4 %) členov ŠkP boli do ŠP zapracované.

**Školský parlament** bol ustanovený okrem 2<sup>58</sup> vo všetkých GYM, jeho činnosť sa uskutočňovala v súlade s vypracovanými štatútmi pod vedením koordinátorov. Väčšina členov ŠkP sa v rozhovoroch vyjadrovala pozitívne o svojich skúsenostiach s vedením školy a akceptácii názorov. Túto skutočnosť potvrdili členovia ŠkP aj v dotazníku – väčšina z nich (95 %) na základe požiadaviek žiakov navrhovala aktivity do plánu práce školy a podnety na zlepšenie práce školy. Takisto členovia ŠkP (93,2 %) vnímali svoje zvolenie do ŠkP ako prejav dôvery spolužiakov v snahe pomôcť škole napredovať a dosiahnuť pozitívne zmeny. Participáciu na riešení problémového správania žiakov školy potvrdili dve tretiny (67,5 %) respondentov, ale skoro všetci (94 %) oceňovali spravodlivosť učiteľov pri prešetrovaní disciplíny, čo sa rozchádzalo s tvrdeniami žiakov – 21,1 % považovalo učiteľov pri prešetrovaní disciplíny za benevolentných. Pozitívne zistenie je, že členovia ŠkP sa zaujímali o dianie v škole a záležalo im na dodržiavaní pravidiel správania, ako aj na reprezentácii názorov väčšiny spolužiakov.

**Organizácia vyučovania** bola realizovaná podľa vypracovaných rozvrhov hodín, boli dodržiavané základné fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov a pedagogických zamestnancov na väčšine škôl. Zistené nedostatky v 2 školách sa týkali trvania školského vyučovania pre nepĺnoletého žiaka viac ako 8 hodín v priebehu 24 hodín<sup>59</sup> a v ďalšej škole nezariadenia prestávky v trvaní najmenej 20 minút po 2. vyučovacej hodine<sup>60</sup>.

**Aktivity školy** ako exkurzie, výlety, kurzy boli vykonávané v súlade s platnými právnymi normami a na základe vypracovaného organizačného zabezpečenia vrátane preukázateľného poučenia žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia a informovaným súhlasom zákonných zástupcov nepĺnoletých žiakov. Kontrolou príslušnej dokumentácie bolo v 1 škole<sup>61</sup> zistené, že škola nevyhotovovala záznamy o poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia žiakov počas organizovania iných súčastí výchovno-vzdelávacieho procesu a chýbali aj informované súhlasy zákonných zástupcov žiakov. Z rozhovorov s riaditeľmi škôl a z priameho pozorovania vyplynulo, že školy poskytovali informácie na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia (BOZ) žiakom, učiteľom a zákonným zástupcom žiakov najmä prostredníctvom triednických hodín alebo výchovno-vzdelávacích aktivít a rôznych podujatí. Na informovanie využívali svoje webové stránky školy, vzdelávacie a iné platformy, tiež aj niektoré sociálne siete. Cieľom škôl bolo zabezpečiť podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochranu zdravia ako žiakov, tak aj zamestnancov.

**Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia boli na dobrej úrovni (85,2 %, Graf 15).**

---

<sup>58</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava; Gymnázium Kráľovnej pokoja ako organizačná zložka Spojenej školy Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

<sup>59</sup> Evanjelické gymnázium ako organizačná zložka Evanjelickej spojenej školy, M. R. Štefánika 19, Martin

<sup>60</sup> Súkromné gymnázium pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním CENADA, Majerníkova 60, Bratislava

<sup>61</sup> Súkromné gymnázium ako organizačná zložka Súkromnej spojenej školy European English School, Solivarská 28, Prešov

**Tabuľka 12** Hlavné zistenia v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie	Pozitívne zistenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>• prerokovanie ŠP s orgánmi školskej samosprávy a v pedagogickej rade školy;</li> <li>• zapracovanie práv žiakov a zákonných zástupcov, ako aj pravidiel vzájomných vzťahov aktérov vzdelávania do školských poriadkov.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zabezpečenie procesu výchovy a vzdelávania kvalifikovanými PZ;</li> <li>• participácia ŠkP na dianí v školách;</li> <li>• funkčné využívanie priestorov škôl aj v čase mimo vyučovania.</li> </ul>

### 3 ODPORÚČANIA

#### 3.1 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKÔL

- ⇒ podporiť rozvoj divergentného myslenia žiakov využívaním efektívnych stratégií vyučovania;
- ⇒ rozvíjať hodnotiace a sebahodnotiace zručnosti žiakov;
- ⇒ rozvíjať prezentačné a argumentačné schopnosti žiakov pri využití kooperatívneho vyučovania;
- ⇒ realizovať hospitačnú činnosť zacielenú na využívanie efektívnych stratégií vyučovania a na rozvíjanie vyšších kognitívnych procesov, sebahodnotiace zručnosti žiakov, uplatňovanie tímovej kooperácie;
- ⇒ monitorovať a vyhodnocovať využívanie získaných poznatkov so vzdelávaní pedagogických zamestnancov v procese výchovy a vzdelávania.
- ⇒ pravidelne vyhodnocovať účinnosť realizovaných zmien a opatrení prijatých pre žiakov na prekonávanie bariér v učení sa;
- ⇒ zefektívniť systém samostatného výchovného poradenstva, kariérového poradenstva, psychologického poradenstva a prevencie tak, aby všetky jeho zložky kooperovali a boli navzájom obsahovo prepojené bez spájania funkcií;
- ⇒ monitorovať a vyhodnocovať bezpečnosť žiakov najmä v oblasti kyberšikanovania, ako aj úroveň vzájomných vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi, v prípade potreby prijímať vhodné opatrenia a kontrolovať ich efektivitu;
- ⇒ nastaviť funkčné sebahodnotiace procesy s účelnou participáciou učiteľov pri identifikácii slabých stránok školy a ich zlepšení prostredníctvom zmysluplného a realizovateľného autoevalvačného plánu, efektívnej analýzy a hodnotenia plnenia čiastkových a hlavných cieľov a jeho následnej modifikácie.

#### 3.2 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ZRIAĐOVATEĽA

- ⇒ zabezpečiť vybavenosť škôl potrebnými priestorovými podmienkami a materiálno-technickými prostriedkami.

### 3.3 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- ⇒ vymedziť úpravou právnych predpisov organizáciu maturitnej skúšky v študijnom odbore 7902 J 74 gymnáziám – bilingválne štúdium tak, aby sa ústna forma maturitnej skúšky niektorého/niektorých z voliteľných predmetov konala v 2. vyučovacom jazyku. Zo súčasnej praxe vyplýva, že časť gymnázií s dvoma vyučovacími jazykmi vyučuje nejazykové predmety v oboch jazykoch a následne rozhodne, že ústna forma maturitnej skúšky sa bude konať v slovenskom jazyku. V tom prípade preukázaným výsledkom 5-ročného bilingválneho štúdia je iba vykonanie maturitnej skúšky z 2. vyučovacieho jazyka na úrovni C1 SERR bez preukázania jazykových kompetencií získavaných vo vzdelávaní nejazykových predmetov.
- ⇒ v prípade, že v triedach s dvoma vyučovacími jazykmi sa vzdeláva viac ako 24 žiakov, zaviesť povinnosť delenia tried na skupiny aj v prípade predmetov vyučovaných v 2. vyučovacom jazyku v alternácii s možnosťou, že v triede budú vyučovať súčasne dvaja vyučujúci príslušného predmetu. Tento model umožní zvyšovať jazykové a súčasne aj špecifické predmetovo orientované kompetencie žiakov;
- ⇒ zamerať profesijný rozvoj učiteľov na uplatňovanie efektívnych stratégií vyučovania;
- ⇒ poskytnúť učiteľom vzdelávanie zamerané na riešenie divergentných úloh a tvorbu ich kritérií úspešnosti;
- ⇒ poskytnúť učiteľom vzdelávanie zamerané na rozvoj kritického myslenia, hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností ako nástroja sebaregulácie v procese učenia sa.

## 4 ZOZNAMY

### 4.1 TABUĽKY

<b>Tabuľka 1</b> Prehľad o vykonaných komplexných inšpekciách na GYM .....	5
<b>Tabuľka 2</b> Údaje o počtoch žiakov v šk. r. 2022/2023 .....	5
<b>Tabuľka 3</b> Hlavné zistenia z priameho pozorovania vyučovacích hodín.....	10
<b>Tabuľka 4</b> Hlavné zistenia v oblasti ŠkVP.....	14
<b>Tabuľka 5</b> Hlavné zistenia v oblasti pedagogického riadenia .....	16
<b>Tabuľka 6</b> Hlavné zistenia v oblasti vnútorného systému kontroly a hodnotenia .....	17
<b>Tabuľka 7</b> Hlavné zistenia v oblasti klímy a kultúry školy .....	20
<b>Tabuľka 8</b> Hlavné zistenia v oblasti služby školy .....	21
<b>Tabuľka 9</b> Prehľad o celkovej dochádzke žiakov školskom roku 2021/2022 .....	24
<b>Tabuľka 10</b> Prehľad o hodnotení správania žiakov v školskom roku 2021/2022 .....	24
<b>Tabuľka 11</b> Hodnotenie prospechu žiakov v školskom roku 2021/2022.....	25
<b>Tabuľka 13</b> Hlavné zistenia v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania.....	27

### 4.2 GRAFY

<b>Graf 1</b> Úroveň riadenia, podmienok a výchovno-vzdelávacieho procesu v sledovaných školách .....	4
<b>Graf 2</b> Počet vykonaných inšpekcií v jednotlivých VP v GYM .....	5
<b>Graf 3</b> Prehľad o počtoch vykonaných hospitácií na predmetov podľa vzdelávacích oblastí.....	6
<b>Graf 4</b> Priebeh výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach.....	7
<b>Graf 5</b> Hodnotenie rozvíjania kľúčových kompetencií.....	7
<b>Graf 6</b> Úroveň komunikačných kompetencií.....	8
<b>Graf 7</b> Hodnotenie rozvíjania poznávacích kompetencií.....	9
<b>Graf 8</b> Riadenie školy – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach (vrátane hodnotenia ŠkVP) ..	11

<b>Graf 9</b> Riadenie školy .....	11
<b>Graf 10</b> Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia školských vzdelávacích programov .....	12
<b>Graf 11</b> Úroveň hodnotenia školských vzdelávacích programov .....	14
<b>Graf 12</b> Vzťahy medzi žiakmi a učiteľmi .....	18
<b>Graf 13</b> Bezpečnosť školského prostredia .....	19
<b>Graf 14</b> Podmienky výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel škôl v jednotlivých úrovniach .....	22
<b>Graf 15</b> Podmienky výchovy a vzdelávania .....	22
<b>Graf 16</b> Počet neprosievajúcich žiakov z 1 alebo 2 predmetov, ktorým bolo povolené vykonať komisionálne skúšky v školskom roku 2021/2022 .....	25